

pcohs

Bestuursverslag 2019

Het afgelopen pad

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

INHOUDSOPGAVE

Pagina:

Bestuursverslag:

Algemeen instellingsbeleid	6
Verslag toezichthoudend orgaan	53
Financieel beleid	56
Kengetallen	61
Continuïteitsparagraaf	66

Jaarrekening:

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	71
Geconsolideerde Balans per 31 december 2019	76
Geconsolideerde Staat van baten en lasten 2019	77
Geconsolideerd Kasstroomoverzicht 2019	78
Toelichting op de te onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	79
Toelichting op de te onderscheiden posten van de geconsolideerde staat van baten en lasten	83
(Voorstel) bestemming van het resultaat (geconsolideerd)	87
Enkelvoudige Balans per 31 december 2019	88
Enkelvoudige Staat van baten en lasten 2019	89
Enkelvoudig Kasstroomoverzicht 2019	90
Toelichting op de te onderscheiden posten van de enkelvoudige balans	91
Toelichting op de te onderscheiden posten van de enkelvoudige staat van baten en lasten	95
(Voorstel) bestemming van het resultaat (enkelvoudig)	99
Gebeurtenissen na balansdatum	100
Verbonden partijen	101
Verantwoording subsidies	102
WNT-Verantwoording 2019	103
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	110
Gegevens over de rechtspersoon	111
Ondertekening door bestuurders en raad van toezicht	112

Overige gegevens:

Statutaire bepaling van het resultaat	114
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	115

Bijlagen:

OCW-bijlage	121
Reserves en voorzieningen per kostenplaats	122
Staat van baten en lasten 2019 per kostenplaats	124

Inhoudsopgave

[illegible]

Leeswijzer

U heeft het Bestuursverslag 2019 van Stichting Protestantisch-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek (PCOHS) geopend.

Met dit bestuursverslag informeren wij onze stakeholders en leggen wij verantwoording af aan de medeverters, de medezeggenschapsraden, de Gemeente Rotterdam, de ouders en andere belanghebbenden. Het bestuur vindt een bestuursverslag vanzelfsprekend, omdat het zich publiekelijk wil verantwoorden en probeert met een moderne en uitdagende vormgeving het lezen ervan laagdrempelig te maken.

Hoofdstuk 1 beschrijft de missie, de visie en de doelen die we nastreefden

- In 2019, in hoofdstuk 2 wordt onder andere de organisatiestructuur van Stichting PCOHS beschreven
- Hoofdstuk 3 belicht de organisatieontwikkelingen. Relevante onderwijskundige ontwikkelingen op scholniveau komen in hoofdstuk 4 aan bod. In hoofdstuk 5 die en de individuele scholen hun verhaal
- Hoofdstuk 6 betreft ons personeel en het bijbehorende personeelsbeleid.
- Hoofdstuk 7 gaat in op de AVG en ICT. Hoofdstuk 8 beschrijft wat er is gerealiseerd op het gebied van huisvesting. Hoofdstuk 9 geeft het financiële verhaal van PCOHS weer.
- In hoofdstuk 10 kijken we naar onze toekomstvisie en risicobeheersing.
- Hoofdstuk 11 geeft het verslag van de toezichthoudet weer.

Voorwoord

Het Jaar 2019 stond in het teken van grote veranderingen voor Stichting PCOHS. We hebben het jaar hard gewerkt aan de voorbereidingen voor een vernieuwde bestuursstructuur. Van een one-tier bestuursmodel naar een Raad van Toezicht en een College van Bestuur, een two-tier bestuursmodel. Per 1 januari 2020 is dit werkelijkheid geworden. Daarnaast is er veel aandacht gegeven aan de fusie met Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek (SPZHS). Ook dit is een feit per 1 januari 2020. We spreken steeds meer door deze fusie, van onze onderwijsinstellingen omdat er op 3 van de 4 scholen naast het basisonderwijs een geïntegreerd aanbod met de Peuteropvang wordt gerealiseerd.

Het geven van goed onderwijs is de primaire taak van Stichting PCOHS. Om dat te realiseren werken we met een meerjaren koersplan, waarin de doelen zowel op bestuurs- als op scholniveau geformuleerd zijn. De activiteiten die gericht zijn op het behalen van de gestelde doelen, worden jaarlijks in een strategische agenda opgenomen. Scholen werken met een meerjaren schoolplan en een jaarplan.

In 2019 konden we ons niet voorstellen dat de werkelijkheid in 2020 er zo anders zou uitzien voor ons onderwijs. Op het moment van samenstellen van dit bestuursverslag leven we in een andere onderwijswereld. Het coronavirus heeft grote impact op het onderwijs. De gevolgen en de betekenis zijn nog niet te overzien.

Wij willen onze waardering uitspreken voor de vele collega's die binnen Stichting PCOHS dagelijks met veel kennis en inzet hun werkzaamheden verrichten. Samen maken zij het onderwijs van onze stichting en zorgen zij ervoor dat kinderen op een van onze scholen een fijne en leerzame tijd hebben. Dat is een geweldige prestatie!

Wij willen onze dank uitspreken aan alle ouders die hun kinderen aan onze zorg hebben toevertrouwd.

Met dit bestuursverslag laat Stichting PCOHS zien waar zij staat en legt zij verantwoording af voor haar werk aan allen die bij Stichting PCOHS betrokken zijn. In een korte terugblik wordt aangegeven welke speerpunten er waren.

Wij hopen dat u het bestuursverslag met genoegen zult lezen en dat het u inzicht geeft in de aanpak en de resultaten van Stichting PCOHS.

Annelies van Dijk-Freeke
College van Bestuur

Kees de Jongh
Voorzitter Raad van Toezicht

Hoofdstuk 1. Missie, waarden en doelen

Stichting PCOHS wil optimale ontplooiingskansen voor alle kinderen. Maar elk kind is anders. Daarom worden binnen de scholen passende leerroutes aangeboden, zodat alle kinderen zich maximaal kunnen ontwikkelen, binnen de *verschillende* scholen. Want het bestuur stimuleert de diversiteit tussen de scholen onderling. Binnen het stichtingsbrede kader kan en mag elke school dus eigen accenten leggen. Zo ontstaat een breed en divers aanbod voor ouders en kinderen.

Missie

Stichting PCOHS ziet het als opdracht om in Rotterdam-Noord kwalitatief hoogstaand, actueel en attractief onderwijs te verzorgen. Ondervijs waarmee we bijdragen aan de ontwikkeling van de kinderen, zodat zij als volwassene op een verantwoorde manier in het leven kunnen staan.

Visie

De school is de unieke vindplaats voor leren, vorming en kennisoverdracht, voor ons beperkt dit zich niet tot taal-, lees- en rekenvaardigheden. Het leren leren, het ontwikkelen van vaardigheden in de omgang met de veranderende wereld en nieuwe technologieën, het onderzoeken en het leren vinden van slimme oplossingen voor problemen horen ook bij de kennis van vandaag. Wij vinden het belangrijk dat kinderen kunnen omgaan met succes en met tegenslag, risico durven nemen en zich willen blijven ontwikkelen. Wij willen graag aan deze basiswerken.

Stichting PCOHS ziet haar scholen als een omgeving waar leerlingen, ouders en personeel met en van elkaar leven. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten voor het ondervijs aan onze leerlingen, maar ook voor de ontwikkeling van onze personeelsleden, de scholen en de globale organisatie:

- Iedereen, jong en oud, heeft talenten en ontwikkelpunten. We moeten allemaal leren omgaan met successen en ook met tegenslag, we hebben talenten te ontwikkelen en hinder nissen te nemen om tot volledige ontwikkeling te komen. Elk mens heeft ondersteuning nodig en kan anderen ondersteunen – we vullen elkaar aan als leerlingen en leerkrachten, als leerkrachten en ouders, als directie en bestuur. Er valt altijd meer te leren.
- Ontwikkeling vergt een open houding en een uitdagende leeromgeving. We staan open voor ontwikkelingen in de maatschap-

- Wij volgen nieuwe wetenschappelijke inzichten, ontvangen graag feedback van elkaar.
- Ontwikkeling komt tot stand in een veilige omgeving, waarin je ongeacht leeftijd wordt gekend en eikend. Veiligheid ontstaat onder meer door gelijkwaardigheid, wederkerigheid, duidelijkheid, structuur, transparantie, een positieve houding en hoge verwachtingen.

Waarden

De basisscholen van Stichting PCOHS werken vanuit de protestants-christelijke levensovertuiging. We zien hierbij is de oriëntatie op de Bijbel en met name het evangelie van Jezus Christus als norm en uitgangspunt van denken en handelen, waarbij we rekening houden met en respect hebben voor verschillende levensbeschouwelijke achtergronden. Vanuit een veilige omgeving willen we samen met de kinderen antwoorden zoeken op de belangrijke levensvragen.

Afronding speerpunten Strategisch beleidsplan 2015-2019 / de start van een nieuwe beleidsperiode 2019-2023

Ons strategisch beleidsplan 2015-2019 is in 2019 afgerond en we zijn een nieuwe strategische periode ingestapt. We hebben een koersplan ontwikkeld waarbij we ons bezust zijn van het feit dat de koers die we hebben uitgezet aanpassingen behoeft opende de geplande jaren. We zijn voornemens om elk jaar een

evaluatie te beschrijven en eventuele aanpassingen door te voeren. Zo wordt ons koersplan een levendige koers.

Koersplan 2019-2023 De paden af, de toekomst in

De kinderen die aan ons zijn toevertrouwd leren op onze scholen, maar wij volwassenen kunnen ook van hen leren. Van hun rijke fantasie en zin in de toekomst tot het denken in kansen en oplossingen. In de koers

van Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Hillegersberg Schiebroek 2019-2023 staat die oeenheid, die flexibiliteit centraal. Onder het motto 'De paden af, de toekomst in' willen we samen werken naar een op groei gerichte denkstijl. Ons zelf uitdagen om van de gebaande paden, de brede weg, af te gaan. Want niemand is te oud om te groeien. En zeker niet om te leren.

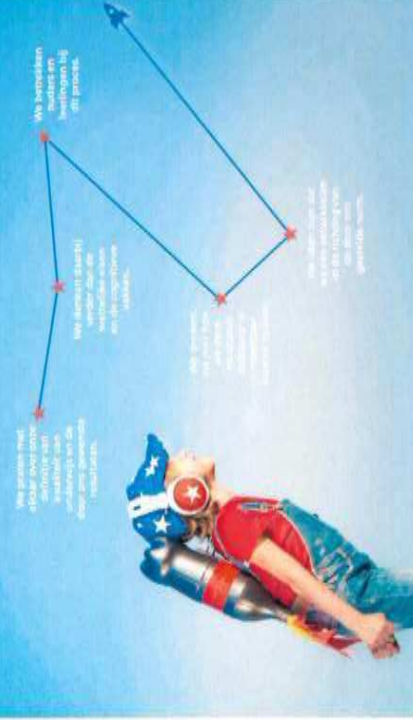

pcohs

1

2023: Elke school heeft een visie op de toekomst die niet alleen op de toekomst van de school is gericht, maar ook op de toekomst van de samenleving. De school heeft een visie op de toekomst van de samenleving, die niet alleen op de toekomst van de school is gericht, maar ook op de toekomst van de samenleving. De school heeft een visie op de toekomst van de samenleving, die niet alleen op de toekomst van de school is gericht, maar ook op de toekomst van de samenleving.

M

9

VAN REE ACCOUNTANTS

Hoofdstuk 2. Bestuur en organisatie

Stichting PCOHS ziet haar scholen als een omgeving waar leerlingen, maar ook ouders en personeel met en van elkaar leren. Samen leggen we de basis voor een omgeving waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen tot evenwichtige volwassenen. Een omgeving waar gespeeld, gewerkt en geleerd wordt op basis van gelijkwaardigheid, wederkerigheid, duidelijkheid, structuur, transparantie, een positieve houding en ambitie.

Scholen

Stichting PCOHS is het bevoegd gezag van vier basisscholen: de Goede Herderschool, de Emma-school, de Hildegaertschool en de Heijberg-school, allemaal gelegen in de Rotterdamse wijk Hillegersberg. De Goede Herderschool heeft een directeur en een adjunct-directeur. De schooldirecteur heeft de algemene leiding over de school en legt over het totale functioneren van de school verantwoording af aan de directeur-bestuurder.

Op onze vier basisscholen met in totaal zes locaties krijgen dagelijks ongeveer 1600 leerlingen onderwijs van 176 personeelsleden. In elk van de vier scholen is ook een peuters-groep ondergebracht. De peuters-groepen van de Emma-school, de Heijberg-school en de Goede Herderschool vallen onder de Stichting Peuterspeelzalen Hillegers-berg-Schiebroek. Bij deze stichting staan 108 peuters ingeschreven. De peutersgroep op de Hildegaertschool wordt verzorgd door Kinderopvang Zus en Zo.

Aannamebeleid

- PCOHS scholen verzorgen hun onderwijs op protestants-christelijke grondslag. Alle kinderen, ongeacht hun religieuze of culturele achtergrond, zijn van harte welkom op de scholen. De uitgangspunten van de school moeten uitstraal
- geaccepteerd worden en de kinderen nemen deel aan alle in de school gebruikelijke activiteiten

Onderwijshuis (Bestuurskantoor)
Bergse Linker Rotterdam
3056 LK Rotterdam
010-35 100 26

Overzicht scholen

Emma-school (10MZ)
Hillegerssingel 23
3054 EX Rotterdam
010-4189053

Kerkstraat 41
010-4189053

Adr. v.d. Doesaan 15
010-4189053

Goede Herderschool (04TT)
Kastanjeplein 6
3053 CD Rotterdam
010-4189579

Heijberg-school (04TT)
Heijbergstraat 2-4
3055 PP Rotterdam
010-4182799

Hildegaertschool (01XU)
Diebussylaan 11
3055 TE Rotterdam
010-4180049

Leerlingenaantal 1 oktober

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022*
01XU Hildegaert	OB	212	223	208	203	200	192	186	182	187
	BB	211	203	203	206	215	223	218	217	207
		423	426	411	409	415	415	404	399	394
04TT Heijberg	OB	183	201	187	200	202	175	168	159	148
	BB	182	185	204	214	202	215	209	216	232
		365	386	391	414	404	390	377	375	380
10MZ Emma	OB	263	273	233	242	226	217	249	245	236
	BB	220	219	243	242	256	264	196	195	194
		483	492	476	484	482	481	444	430	430
11CJ CHS	OB	140	148	154	161	141	131	126	130	129
	BB	116	124	125	114	125	112	112	110	111
		256	272	279	275	266	243	238	240	240

Het aantal leerlingen op 1 oktober 2018 vormt de grondslag voor de bekostiging voor het schooljaar 2019-2020.
* Dit zijn getallen op basis van prognose.

Overzicht peuterspeelzalen Emmipeuter-speelzaal Adr. van Dieënlaan 15 3054 EA Rotterdam 010-4189053	Peuterspeelzaal Kastanjeplein Kastanjeplein 6 3053 CD Rotterdam 010-4189579	Peuteropvang De Speeluin Heilbergstraat 4 3055 PD Rotterdam 06-47453155	Peuteropvang Terra Debusshof 11 3055 TE Rotterdam 06-57271299 *verzorgd door externe partij
--	--	--	---

Onderwijshuis
Het Onderwijshuis Rotterdam is een initiatief van Stichting PCOHS, waarbij innovatie en het verbinden van onderwijsmensen centraal staat. De werplek die er is voor de stafleden en de bestuurder ervaren we elke dag als een geïnspireerde werkomgeving. De mensen die binnen stappen in ons Onderwijshuis hebben deze ervaring ook en we zien dat dat het onderwijs ten goede komt. Als een werplek creativiteit en verbondenheid uitstraalt heeft dat betekenis voor onze belangrijkste

mat'vatie, namelijk het onderwijs voor de leerlingen in onze stad. We werken met eenzelfde drijfveer om meer te zoeken dan alleen onze belangen en om meer betekenis te geven aan de kracht van samenwerken. Deze inspanningen worden gezien en gewaardeerd. Iedereen is welkom in het Onderwijshuis!

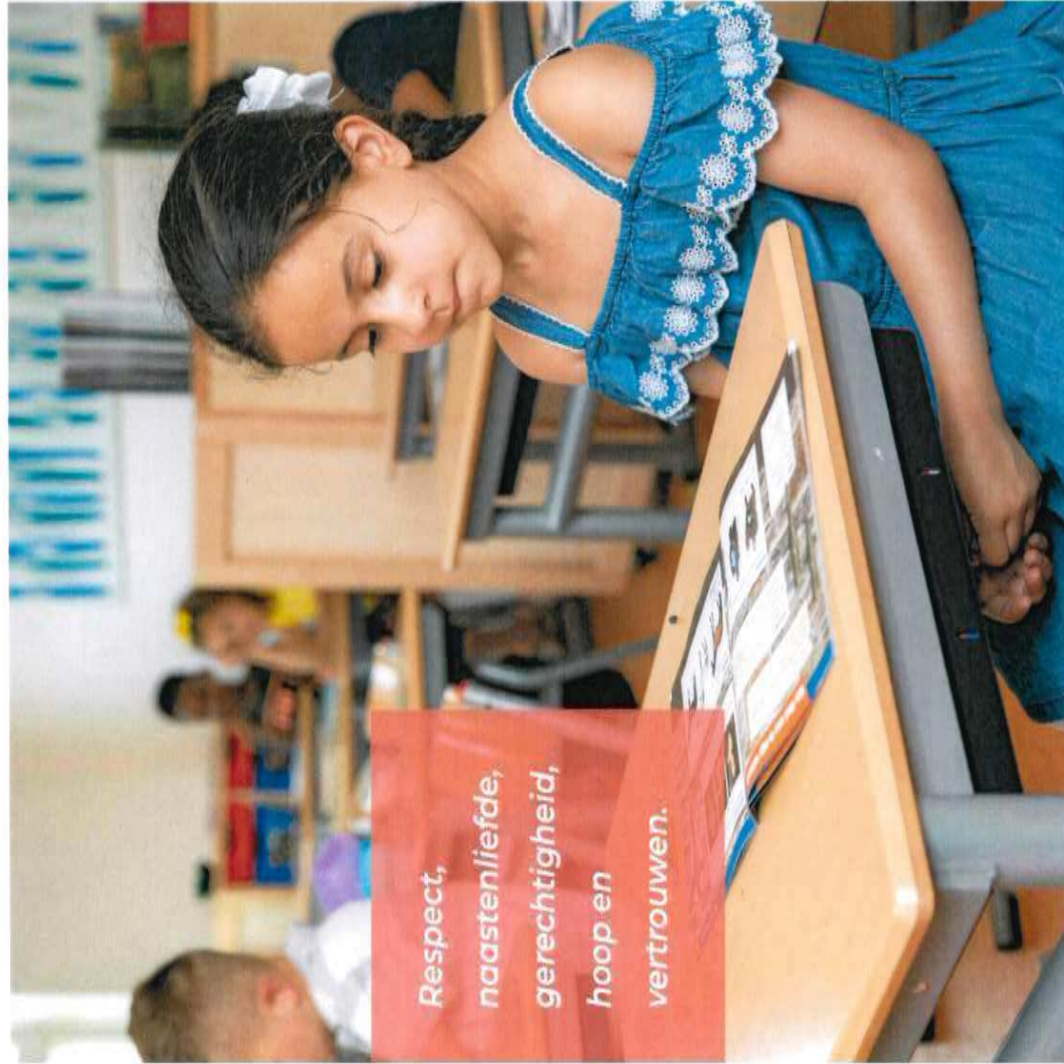
De medezeggenschapsraad (MR)
Elk van onze scholen heeft een eigen medezeggenschapsraad (MR). Via deze MR hebben ouders en personeel invloed op het schoolbeleid, zoals geregeld in de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS). De primaire gesprekspartner van de MR is de directeur van de school.

De Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)
De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad behandelt de onderwerpen in het belang van de stichting. De directeur-bestuurder is voor de GMR vergaderingen uitgenodigd om onderwerpen toe te lichten en vragen te beantwoorden. In 2019 was de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van Stichting PCOHS als volgt samengesteld:
Mevr. S. (Saskia) van Bladeren, Ouder Emmaschool
Dhr. P. (Pieter) Boers, personeelslid Emmaschool, vanaf augustus 2019
Dhr. J. (Jurgen) Delfos,

ouder Hildegaserschool
Mevr. E. (Evelien) van Harten, personeelslid Goede Herderschool, vanaf augustus 2019
Dhr. R. (Raymond) Jansen (voorzitter per maart 2019), personeelslid Hildegaserschool
Mevr. J. (Judith) Lans (voorzitter tot maart 2019), personeelslid Emmaschool
Dhr. M. (Martijn) Ollefers, ouder Heilbergerschool
Mevr. L. (Irene) Ridderhof, personeelslid Goede Herderschool, tot 31 juli 2019
Mevr. A. (Anne Marie) Snijders, personeelslid Heilbergerschool, tot augustus 2019
Mevr. M. (Marleen) Thijssen, personeelslid Emmaschool, tot augustus 2019
Mevr. D. (Daniëlle) Weijgerste, personeelslid Heilbergerschool, vanaf augustus 2019.

Bestuur
De stad Rotterdam stelt voor het primair onderwijs vijf grote schoolbesturen en vijftien kleinere. Stichting PCOHS is de kleinste van de grote besturen. Regelmating vinden er overleggen plaats tussen de bestuurders van de 5 grote schoolbesturen. Alle schoolbesturen voor primair- en voortgezet onderwijs in Rotterdam zijn verenigd in FOKOR (federatie Onderwijskoeiers en Openbaar Onderwijs Rotterdam).

In 2018 is echter besloten deze overkoepelende organisatie te ontmantelen. FOKOP is nog steeds actief als koepelorganisatie voor het PO en het VO in Rotterdam.

Organisatie en toezicht

Stichting PCOHS is lid van de branchevereniging voor het primair onderwijs, de PO Raad. Het bestuur van Stichting PCOHS handelt conform de Code-Good Bestuur. In deze Code-Good Bestuur is door de leden van de PO-Raad vastgesteld wat zij verstaan onder goed bestuur. Sinds 2011 is bij Stichting PCOHS sprake van scheiding tussen uitvoerend en toezichthoudend bestuur. Er is desbids gekozen voor het zogenaamde one-vert model. Eén bestuur, waarbinnen de bestuursleden of uitvoerend of toezichthoudend zijn. De uitvoerend bestuursleden zijn de directeur-bestuurder en de bestuurder bouwzaken. De bestuurder bouwzaken heeft geen dienstverband, maar vervult deze taak op vrijwillige basis (tot 30-1-2019). Het toezichthoudend deel van het bestuur controleert of de gemaakte afspraken worden nagekomen, stelt het strategisch beleidsplan vast, evenals de begroting en de jaarrekening. Bovendien treedt het toezichthoudend deel van het

bestuur op als werkgever van de directeur-bestuurder.

De toezichthoudende bestuurders zijn grotendeels ouders van leerlingen, die onbezoldigd hun bijdrage aan het bestuur leveren. In het kalenderjaar 2018 is ervoor gekozen om een voorzitter te benoemen die een vergoeding krijgt voor zijn werkzaamheden. Tijdens de reguliere bestuursvergaderingen komen de diverse aspecten van het toezicht houden aan de orde. Dit gebeurt aan de hand van een vastgesteld jaarrooster. De voorzitter heeft regelmatig afstemmingsoverleg met de directeur-bestuurder. De besluitvorming tot goedkeuring van de jaarrekening en het bestuursverslag 2018, de begroting 2019 en de meerjarenbegroting, de benoeming van de externe accountant en de benoeming van nieuwe leden zijn onderwerpen waarover de toezichthouders zich in 2019 hebben gebogen.

Bestuursactiviteiten Stichting

PCOHS in 2019:

Het bestuur van Stichting PCOHS is in 2019 acht keer in een formele vergadering bijeen geweest, waarvan eenmaal met de accountant. De vergaderingen werden telkens

bijgewoond door de uitvoerend bestuurders (vanaf 1 februari 2019 betrof het 1 uitvoerend bestuurder). Op de agenda stonden onder andere:

- Onderzoek naar en voorgewomen besluiten tot bestuurlijke fusie Stichting PCOHS met Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek (SPZHS) en reorganisatie bestuursmodel
- Vaststellen jaar- en bestuursverslag 2018. Stichting PCOHS is financieel gezond, de vermogenspositie is uitstekend en het begroot verlies is niet gehaald.
- Twee bestuursvergaaderingen samen met de GMR
- Strategisch beleidsplan
- Schulingsbeleid
- Huisvesting en MDOP
- Afscheid van de bestuurder bouwzaken, de heer A.M.J. (Andreas) van Lieshout
- AVG. Een functionaris gegevensbescherming (FG) is via SIVON aangesteld
- Kwartalrapportages van de directeur-bestuurder
- Scholbezoeken
- Rapportage onderzoek medezeggenschap
- Aanwezigheid bij studietoelagen en informatie bijeenkomsten binnen de stichting.

Samenstelling bestuur Stichting PCOHS

Mevr. E.A. (Annelies) van Dijk-Freeke
Directeur-bestuurder

Uitvoerend bestuurder

Benoemd per 1 januari 2018

Nuvenfuncties: Voorzitter -

ALV samenwerkingsoverband PBO

Rotterdam per 1 augustus 2019

Dhr. A.M.J. (Andreas) van Lieshout

Uitvoerend bestuurder bouwzaken

Benoemd tot 1 februari 2019

Portefeuille huisvesting

Nuvenfuncties:

DGA - Advies en interim-bureau AMI

FM BV (in aanbouw van wege

pensionering)

Commissaris - Ten kale Behver BV

In Hoogeveen

Commissaris - Giliam Beheer BV in Tiel

Commissaris - Instede BV

Mevr. M.C. (Margreet) Auw-Yang Rolle

Toezichthoudend bestuurder

Benoemd per 1 november 2017

Nuvenfuncties:

Juridisch adviseur - gemeente

Rotterdam

Lid bezwaarschiftcommissie

Leidschendam-Voorburg

Dhr. D. (Dennis) Barendse

Toezichthoudend bestuurder

Benoemd per 22 april 2015

Nuvenfuncties:

Projectmanager KWO

Voorzitter - Vereniging van Eigenaren

Ganzenik - tot 1 juli 2019

Dhr. A.J.C. (Argo) Klijnsmit

Toezichthoudend bestuurder

Benoemd per 1 november 2017

Nuvenfuncties:

Planoloog - Gemeente Rotterdam

Dhr. C. (Kees) de Jongh

Voorzitter van Stichting PCOHS

Honorering valt binnen de norm

van VTO

Benoemd per 1 augustus 2018

Nuvenfuncties:

DGA - Riab BV

Lid Raad van Toezicht - Vereniging

Christelijk Onderwijs Papendrecht

- Siedrecht

Set-up medewerker - World Servants

Woollega

Lid Raad van Toezicht - De Vijverhof

Capelle a/d IJssel

Vertrouwenspersonen

In overeenstemming met de klach-

tensprocedure beschikt Stichting

PCOHS over een externe vertrou-

wenspersoon die bij klachten functi-

oneert als aanspreekpunt. De

vertrouwenspersoon gaat na of door

benoeming tot een oplossing kan

worden gekomen en begeleidt

beslissingen van klager bij de verdere

procedure en het eventueel verwij-

zen in voorkomende gevallen naar

andere instanties. In 2019 was

mevrouw van der Aa de externe

vertrouwenspersoon van PCOHS. In

2019 zijn er geen klachten bij haar

binnengekomen.

Organisatiegegevens

Stichting Protestantisch Christelijk

Onderwijs Hillebrand-Schleboek

Bergse Linker Rottekade 315

3056 LK Rotterdam

010-3510026

E-mail: info@pcohs.nl

Webadres: www.pcohs.nl

Bestuursnummer: 4-0774

Kamer van Koophandel 41135125

Bankrekening

NL36RABO0381867358

ANBI Per 01-01-2020 heeft Stichting

PCOHS de ANBI status

Directeur-bestuurder

Mw. E.A. (Annelies) van Dijk-Freeke

Uitvoerend bestuurder bouwzaken

dhr. A.M.J. van Lieshout (tot 1-2-2019)

Directeuren

Mevr. F.A. (Femke) ten Cate

[Emmaschool en tot 31-7-2019 ook

van de Goede Herderschool]

Mevr. M.S. (Mariëtte) Zeilemaker

[per 1-8-2019: Goede Herderschool]

Dhr. P.J.W. (Jeroen) de Bruin

[Heilbergschool]

Mevr. M.M.T. (Mirelle) Vermeulen

[interim directeur Heilbergschool

15-5-2019 tot en met 15-12-2019]

Dhr. M.T. (Theol) Hofstra

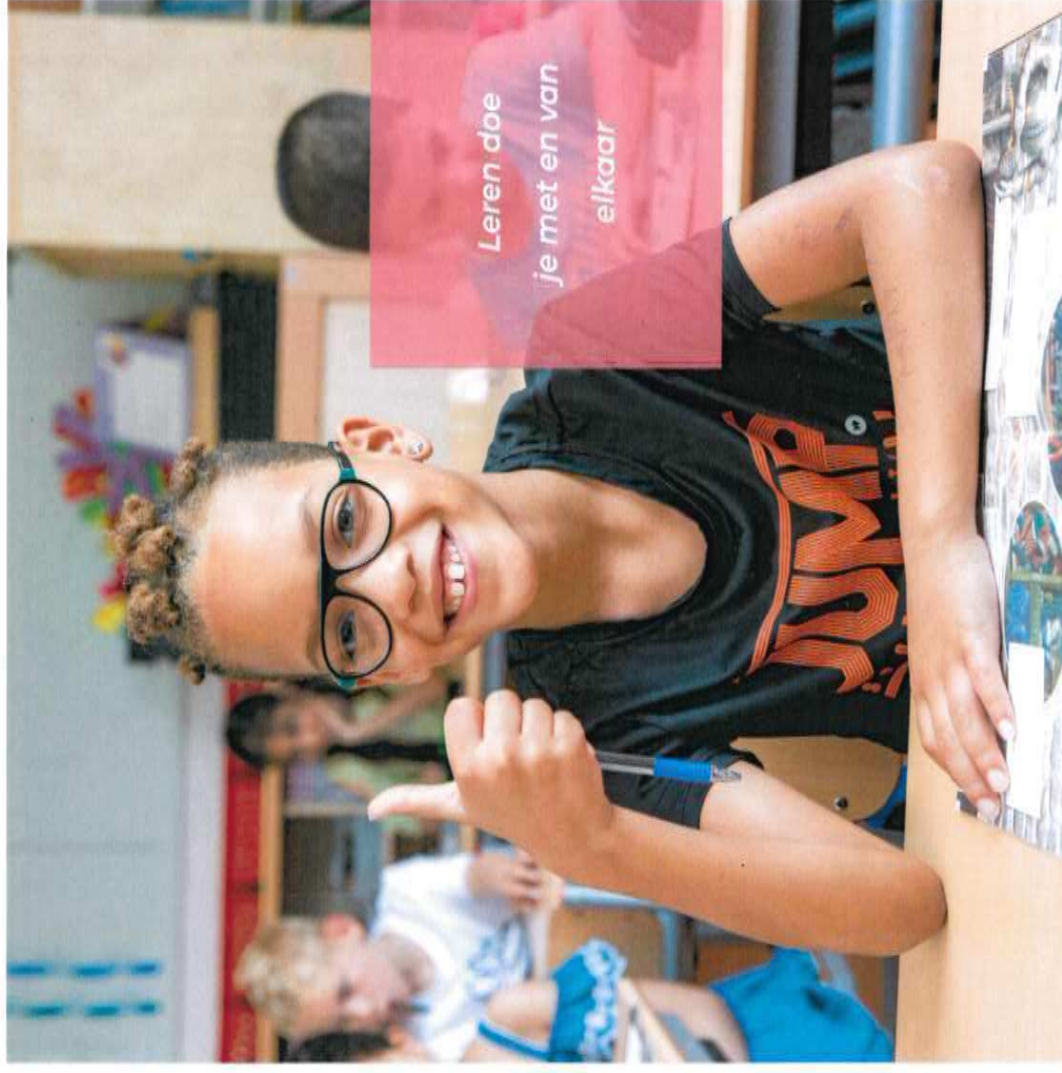
[Hildegardschool]

Mevr. J.F. (Franny) van Wijngaarden

[per 1-8-2018 waarnemend directeur

Emmaschool, per 1-8-2019 directeur

Emmaschool]

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Controllor	Organisatiegegevens
Dhr. J. Doost Bakker	peuteropvang
Administratie	Stichting Peuterspeelzalen
Mevr. T.J.W.J. (Tatiana) van der Harst-Collaris	Hillegersberg-Schietbroek
	3054 EX Rotterdam
Bestuurssecretaresse	Kamer van Koophandel: 4113/632
Mevr. C. (Cindy) Smits (per 30-10-2019)	Hieronder vallen de Peutergroep
Beleidsmedewerker	Enima (gevestigd in de Enimarschool), Peutergroep
Mevr. H.G.J.M. (Hettie) Vermeer-Vemer	Kristijnsplein (gevestigd in de Goede Heideschool) en Peuteropvang
Externe ondersteuning	De Speeltuin (gevestigd in de Heijbergsschool). Op de Heijbergsschool verzorgt Zus en Zo (Jegentwoordig Small Steps) Peuteropvang Terra.
De financiële, personeels- en salarisadministratie wordt uitgevoerd door Dyades Dienstverlening	Hoofdleiders
Onderwijs, locatie, Utrecht. De voorbereidende werkzaamheden worden verricht door de secretarissen van de scholen en het bestuurskantoor. Arbeidsinst. Perspectief is onze partner op het gebied van preventie en verzorging.	Mevr. K.Y.M. (Karen) Lindeman
De jaarrekening is opgesteld door bevoegde Dyadesinstig. Controle van de jaarrekening heeft plaatsgevonden door Van Ree Accountants.	Mevr. J.M.J. (Jolande) Azerki
	Mevr. A. (Amy) Mol

Hoofdstuk 3. Organisatorische ontwikkelingen

Stichting PCOMH is volop in beweging. Alleen in een dynamische, open organisatie kunnen we samen de best mogelijke ontwikkelingsmogelijkheden bieden aan de kinderen die aan onze scholen zijn toevertrouwd.

Belangrijke ontwikkelingen in 2019:

1. Nieuw strategisch beleidsplan 2019-2023, koersplan 'De paden af, de toekomst in'.
2. Ontwikkeling kwaliteitscyclus schoolniveau
3. Voorbereiding inspectiebezoek 2019-2020
4. Routing administratie
5. Ontwikkeling en nieuwe vorm van bestuurs- en jaarverslag
6. Huisvesting in een juist proces van planning en control
7. Ontwikkeling functiebouwwerk
8. Nieuwe directeur GHS
9. Voorgenomen besluit wijziging bestuursmodel
10. Voorgenomen besluit fusie met SPZHS
11. Afscheid bestuurder bouwkazak, dhr. A. (Andreas) van Lieshout
12. Professionalisering van integraal leiderschap op de scholen
13. Ontwikkeling en nieuwe HRM cyclus
14. AVG en aanstelling Functionaris Gegevensbescherming
15. Werving en selectie nieuwe externe vertrouwenspersoon

Klachten en klachtenhandling

Binnen het werk van de schoolcontactpersoon en de externe vertrouwenspersoon wordt een onderscheid gemaakt tussen een melding, een klacht en een formele klacht.

- Er is sprake van een melding wanneer er ongerustheid is over een situatie die anderen om de meider betreft.
- Er is sprake van een klacht wanneer er sprake is van ongenoegen dat de klager zelf betreft en dit wordt geleid bij de directie van een school.
- Er is sprake van een formele klacht wanneer een derde partij zoals de externe vertrouwenspersoon, het bevestigd gezag of de klachtencommissie wordt ingeschakeld, omdat men er op schoolniveau niet uitkomt.

In het verslagjaar 2019 was er een klacht voor Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schietbroek en één klacht op schoolniveau. In beide situaties was er geen sprake van een formele klacht. Alle klachten zijn inmiddels afgehandeld.

Hoofdstuk 4. Ontwikkelingen onderwijs

Stichting PCOHS ziet het als opdracht om in Rotterdam-Noord hoogwaardig, actueel en aantrekkelijk onderwijs te verzorgen. Onderwijs waarbinnen leerlingen zich kunnen ontwikkelen, voor zichzelf en anderen leren zorgen en in de toekomst een verantwoorde bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Onderwijs dat zich aanpast aan de tijd: het leren van vaardigheden in de omgang met de veranderende wereld en nieuwe technologie, het onderzoeken en het leren vinden van slimme oplossingen voor problemen, horen ook bij de kennis van vandaag.

Cito

De scholen gebruiken het Cito-leerlingvolgysteem. Ook de Eindtoets is in 2019 in onze vier scholen afgenomen. De resultaten kunnen per jaar fluctueren. Het is immers steeds een andere groep leerlingen die de Eindtoets maakt.

De Hidelgert scoort in 2019 gemiddeld 540,8. De Heijbergerschool behaalde een score van 539,3. De Emmaschool scoorde 537,8 en de Goede Herderschool 532,3.

Inspectiebezoek

In 2019 is er geen bezoek geweest van de Inspectie. De inspectie had aangekondigd in maart 2020 ons te bezoeken. Inmiddels is gebleken dat door de coronacrisis het geplande bezoek is uitgesteld.

Passend onderwijs

Stichting PCOHS is aangesloten bij het Samenwerkingsverband PPO Rotterdam. Passend onderwijs vraagt om passende maatregelen met betrekking tot de ondersteuning. Onder "extra ondersteuning"

• Verstaan wij dat wat leerlingen aan extra's aangeboden krijgen, bovenop het basisaanbod van de school.

• We hebben daarom ons basisaanbod en onze onderwijs- en omgeving goed omschreven en gebaseerd op een analyse van onze doelgroep leerlingen. We gaan ervan uit dat maximaal 10% van de leerlingen buiten dit basisaanbod valt en dus wat extra's nodig heeft. Dit extra aanbod kan bestaan uit:

• Een aanpassing in de onderwijsomgeving (zoals bijvoorbeeld de leerlijd, instructie op de leerstof-doelen, methode-aanbod, differentiatie in leerlijd / instructie / verwerking, didactische aanpak, pedagogische aanpak / veiligheid)

• Een aanpassing in de onderwijsdoelen, hetzij het bijstellen daarvan naar beneden, hetzij het verbreden of verdiepen van het aanbod.

• We onderscheiden binnen de stichting de volgende niveaus van ondersteuning:

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Basisondersteuning (niveau 0):

• Ondersteuningsniveau 1: wat theoretisch gezien extra nodig is voor ongeveer 25% van de leerlingen;

• Ondersteuningsniveau 2: wat ondersteuningsniveau 3: wat theoretisch gezien extra nodig is voor 5-10% van de leerlingen;

De samenwerking met onze stakeholders zorgt ervoor dat we in overleg afstemmen van elkaar leren en elkaars expertise inzetten. Er is regelmatig overleg met o.a. partners in de wijk, het Samenwerkingsverband PPO, het wijkteam en het CJC.

Schoolondersteuningsplan

Elke school heeft doelen gesteld met betrekking tot passend onderwijs in de school. Zij hebben elk een schoolondersteuningsplan (SOPI) ontwikkeld waarin staat hoe zij de ondersteuning op school faciliteren en wat er nodig is om aan deze basisondersteuning te voldoen. Per 1 augustus 2018 moesten alle scholen deze basisondersteuning bieden.

Het aantal aangevraagde budgetten voor extra ondersteuning per school:

Emmaschool	2	Cluster 1
	4	Cluster 3
	2	Cluster 4
	6	SBO
Goede Herderschool	-	-
Hidelgertschool	2	Cluster 1
	1	Cluster 3
	3	SBO Maatwerk
Heijbergerschool	1	SBO Maatwerk

Arrangementen
In 2019 zijn er diverse aanvragen gedaan voor extra middelen, de zogenaamde arrangementen. Daarmee kunnen wij leerlingen meer bieden dan de basisondersteuning die de school biedt vanuit het schoolondersteuningsplan. De gelden worden na goedkeuring beschikbaar gesteld door het samenwerkingsverband PPO.

Doorverwijzingen
Passend onderwijs houdt (nog) niet in dat alle leerlingen binnen onze stichting een passende plek hebben. Er blijven doorverwijzingen noodzakelijk naar speciaal onderwijs of speciaal basisonderwijs.

Het samenwerkingsverband PPO Rotterdam heeft gelden beschikbaar gesteld om deze doelen te behalen. Er zijn geïdentificeerd om het schoolondersteuningsplan te kunnen uitvoeren op de scholen. Een groot gedeelte gaat naar de bekostiging van de intern begeleider en de ondersteuning in de school. Daarnaast is er een draagvlak specialist benoemd. Zij werkt op alle scholen van de stichting. De scholen van onze stichting voldoen hiermee aan de gestelde eisen.

Het aantal verwijzingen in 2019 was:

speciaal onderwijs	2
speciaal basisonderwijs	8
andere	1 naar VSO, 1 naar BAO

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Hoofdstuk 5. Ontwikkelingen per school

Hildegaertschool

De Hildegaertschool is van oudsher een school met een open en kleinschalig karakter. Naast vernieuwingen kunnen daarom ook vertrouwde waarden, zoals geborgenheid, rust en structuur, behouden blijven. De school heeft kenmerken als rust, transparantie, bereikbaarheid en veiligheid. Deze maken dat het een fijne plek is om te leren. In het eerste deel van 2019 heeft de school op de haar gebruikelijke manier, namelijk op de eerkrachtwijze, het schoolplan geschreven. Het leidde tot een breed gedragen schoolplan en jaarplan, waarmee voortvarend de veranderprocessen door team en directie/IB zijn ingezet. Daaruit zijn drie paragrafen te tonen:

1. Startpunt van het schoolplan is het verminderen van de werkdruk (daarmee de verhoging van het werkplezier!) gewenst, door het schrappen van activiteiten en de inzet van een eventmanager. Dit samen met de waardering van het eigenaarschap bij de leerkrachten, zoals leerKRACHT dat nastreeft, maakt dat leerkrachten een hogere mate van tevredenheid tonen. Het is een basale voorwaarde gebleken voor het succes dat de school in haar veranderprocessen aantoonde.
2. Belangrijk item uit leerKRACHT is ook de focus op de leerling. De leerling tevredenheid op de Hildegaert is over het algemeen hoog. Een tweetal groepen liet gedurende schooljaar 18-19 echter een wat lager beeld zien. Hiervoor is in de bovengroepen de training Pops en Water ingezet, dat eerst door externen werd gegeven. Dit leidde tot zoveel motivatie intern, dat eind 2019 vier leerkrachten de training hebben gevolgd om vanaf heten de training zelf te kunnen geven.

3. In het kader van verbetering van ons aanbod aan de leerlingen, die van het buitenland naar de Hildegaert komen, is een verandertraject ingezet. Met financering vanuit PPO en het schoolbestuur is het NT 2-beleid vorm en inhoud gegeven. Dat leidde tot een goed plan, dat eind 2019 is gestart en inmiddels succesvol blijkt.

De school heeft kenmerken als rust, transparantie, bereikbaarheid en veiligheid.

Heijberg school

De Heijberg school gaat hoger op!

In 2019 is de Heijberg school uitgebreid met een aanbouw. In februari 2019 is de opening van deze uitbreiding op de Heijberg school feestelijk gevierd. De jongste leerling van de peuterspeelzaal en de oudste leerling van de school ontvullen de naam van de school op de ramen van de eerste verdieping.

25

Op de verdieping is een flinke klusklas gerealiseerd en ook ruimtes voor de groepen 8, plusklassen, de intern begeleiders en directeur. De verdieping laat zich kenmerken door ruimte en licht. In de klusklas wordt handvaardigheid gegeven, maar hier bevindt zich ook de Technisch Lego Studio. Dit lokaal is vooral het domein voor de kinderen die "handig" zijn. Op de Heijberg school vinden wij dat belangrijk om te weten. Zin in leren kent vele vormen. De groepen 8 kunnen veel gebruik maken van de ruime gang met daarin deskoeken en verschillende hedendaagse werkplekken. Daarnaast is er een apart lokaal gereserveerd voor kinderen die meer uitdaging nodig hebben. Op de Heijberg school beginnen we daar al vroeg mee met de Expeditieklas voor kinderen uit groep 1, 2 en 3. Zij krijgen elke week een uur bij elkaar. Daarnaast is er een echtend per week de Euroklas voor de groepen 4 en 5 en de Explorer klas voor de groepen 6, 7 en 8.

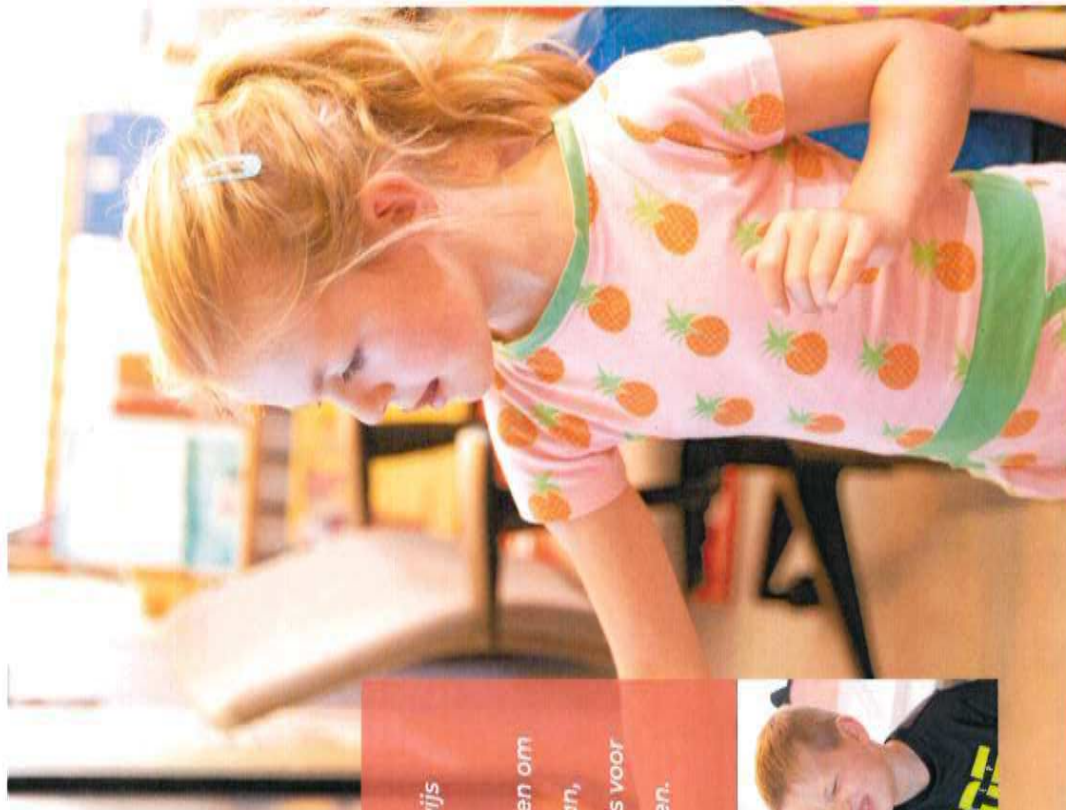
In 2019 is ook gestart met het gebruik van Social Schools, een online communicatieplatform voor het basisonderwijs. Door het gebruik van dit platform krijgen ouders meer inzicht in wat er gebeurt in de klas, op een visueel aantrekkelijke en informerende wijze binnen een veilige, afgesloten omgeving. Ook wordt Social Schools gebruikt om berichten naar de leerkracht te

sturen, gesprekken in te plannen, de schoolkalender in te zien en zakelijke dingen van kinderen door te geven. De ingebruikname van Social Schools is een grote stap in een nauwere, wederzijdse communicatie met ouders. Een andere grote stap in de gestroomlijnde communicatie met ouders is communicatie met nieuwe ouders is de website. In 2019 is begonnen met de ontwikkeling van een nieuwe website, die in 2020 is gelanceerd.

Na het natuurlijke vertrek van verschillende collega's hebben wij ons team kunnen versterken met nieuwe leerkrachten die het onderwijs op de Heijberg school mede mogelijk maken. Naast de wijkleerkracht voor handvaardigheid en muziek, is er ook een nieuwe vakleerkracht voor Gym begonnen. Samen met hen hebben we onze ambitie: Zin in leren voor iedereen, in ons nieuwe schoolplan vorm gegeven. Hiervoor staan plezier, vertrouwen, betrekken, ontlooiing en prikkelend centraal.

Als wij het onderwijs zo aanbieden dat kinderen zin hebben om naar school te gaan, leggen wij de basis voor een leven lang leren.

Emmaschool

De Emmaschool is 'Gewoon Bijzonder'. Het is een reguliere protestant-christelijke school met een leerstofaanklassensysteem met de volgende kernwaarden:

- Op onze school heerst een professionele cultuur
- Op onze school hebben we oog voor het individuele kind, de ouders en elkaar
- Op onze school hebben we oog voor transparantie en structuur
- Op onze school hebben we oog voor rust, reinheid en regelmaat
- Op onze school welken we samen met ouders

Met 44 collega's geven wij wekelijks onderwijs aan ruim 480 leerlingen die ons door de ouders zijn toevertrouwd. Ook is er een peuterspeelzaal die wekelijks wordt bezocht door 40 peuters.

In 2019 hebben we een nieuw schoolplan geschreven, waarbij het leerplan van onze stichting uitgangspunt is geweest.

De volgende specialiteiten van het onderwijs op de Emmaschool hebben in 2019 centraal gestaan:

1. Sterke basis primaire vakken

Op de Emmaschool willen we een sterke basis meegeven voor de primaire vakken. We bieden het onderwijs aan op een hoger niveau dan wettelijk vereist wordt.

2. Sociale veiligheid

Onze school besteedt structureel en systematisch aandacht aan de sociale en maatschappelijke ontwikkeling van de leerlingen. We doen dit omdat we onze kinderen willen opvoeden tot verantwoordelijke burgers.

3. Ondersteuning

"Regulier waar dat kan, speciaal als dat moet". Onder ondersteuning verstaan wij dat wat leerlingen aan extra aanbod krijgen, bovenop het basisaanbod van de school.

4. Brede algemene en creatieve ontwikkeling

Om onze leerlingen optimaal toe te rusten op de 21ste eeuw is het noodzakelijk dat we oog hebben voor de individuele talenten van de leerlingen. We hebben in 2019 besloten om het aanbod op algemene en creatieve ontwikkeling uit te breiden en de kwaliteit van het aanbod te verhogen door het welken met vakleerkrachten. De volgende vakken zijn in 2019 extra aangeboden: filosofie, judo, handvaardigheid, tekenen en muziek.

Betere kwaliteit en
nieuwe inzichten
door meer
aandacht voor
creatieve vakken.

ter kenlijn

Van Ree Accountants

GHS
goede
herder
school
voor protestants
christelijk
basisonderwijs

Goede Herderschool

De Goede Herderschool is een Christelijke basisschool. De school staat aan het Kastanjeplein in Rotterdam - Schiedamschenk, op een prachtige locatie. Er is veel groen om de school. Er gaan ongeveer 245 kinderen naar school. De achtergrond van onze kinderen zijn heel divers. Er zijn verschillen in culturele en religieuze achtergronden, maar ook in capaciteiten en eigenschappen van ouders en kinderen. Daarnaast is de peuterspeelzaal in de school gevestigd. De peuterspeelzaal wordt door ongeveer 35 kinderen bezocht.

In ons team is ook een grote diversiteit te vinden. Er is een behoorlijk aantal collega's met veel ervaring, groter dan ons opgebouwd op de GHS. Een ander deel is startend. Er zijn verschillen in vaardigheden en er wordt via LeerK&CHT gebruik gemaakt van elkaars kwaliteiten. Naast een aantal startende leerkrachten is in de zomer van 2019 ook de directeur gestart.

Op de GHS gaan we ervan uit dat alle kinderen goed zijn zoals ze zijn en vertrouwen we er op dat ze zelf de juiste keuzes willen en kunnen maken. Dit uitgangspunt is ook de basis van de K&CHT training.

De K&CHT training is een training voor sociale vaardigheid, maar door de schoolbrede aanpak biedt het de leerkrachten een gemeenschap, een taal en de kinderen van de GHS duidelijkheid op het gebied van gedrag.

In het afgelopen jaar is er hard gewerkt om de ondersteuningsstructuur te herzien. Hierdoor hopen we de kinderen nog beter tot hun recht te kunnen laten komen. We zijn trots op het woordenschat aanbod, waarvoor we een doorlopende lijn hebben van de peuters tot groep 8. In de komende jaren zullen we ook voor de andere vakgebieden vernieuwde doorlopende lijnen neerzetten.

Samen leven
en leren in een
mooie, prettige,
gestructureerde
omgeving.

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Hoofdstuk 6. Personeel

Ons strategisch personeelsbeleid is samengevat in het beleidsdocument: **Van handboek HRM naar integraal en strategisch HRM**

Het integraal en strategisch personeelsbeleid is ontwikkeld in 2019 en zal in 2020 geïmplementeerd worden.

Stichting PCOHS ziet haar scholen als een omgeving waar leerlingen, ouders en personeel met en van

elkaar leren. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten voor het onderwijs aan onze leerlingen, maar ook voor de ontwikkeling van onze personeelsleden, de scholen en de gehele organisatie. Iedereen, jong en oud, heeft talenten

en ontwikkelpunten. We moeten allemaal leren omgaan met successen en met tegenslag. We hebben talenten te ontwikkelen en hinder nissen te nemen om tot volledige ontwikkeling te komen. Elk mens heeft ondersteuning nodig en kan anderszins ondersteunen, we willen

elkaar aan, als leerlingen en leerkrachten, als leerkrachten en ouders, als directie en bestuur enz. Er valt altijd meer te leren.

Goed personeelsbeleid draagt bij aan:

- gestimuleerde medewerkers
- beter contact met leslinggeverenden
- meer waardering voor de organisatie
- meer aandacht voor werkdruk
- verbeterde inzetbaarheid van medewerkers
- minder verloop
- minder verzuim

Aantrekkelijk werkgever

Ontwikkeling vergt een open houding en een uitdagende leeromgeving. We staan open voor ontwikkelingen in de maatschappij, volgen nieuwe wetenschappelijke inzichten, en ontvangen graag feedback van elkaar. Ontwikkeling komt tot stand in een veilige omgeving, waarin je ongeschikt leidend wordt gekend en erkend. Veiligheid ontstaat onder meer door gelijkwaardigheid, wederkerigheid, duidelijkheid, structuur, transparantie, een positieve houding en hoge verwachtingen. In de kers is dit vervat onder het thema: **Van dromen naar doelen.**

Het doel zoals vastgelegd in de koers voor 2023 is: We werken planmatig aan de ontwikkeling van leerlingen, personeel, scholen en bestuur. Dat betekent dat op alle niveaus concrete, uitdagende doelen worden gesteld, dat de resultaten in beeld worden gebracht, dat daarop wordt gereflekt en dat er daarna weer nieuwe stappen in ontwikkeling worden gezet.

Het thema **Ik kan het nog niet** is vertaald naar het doel voor 2023. We zetten zichtbaar in op de ontwikkeling van een op groei gerichte denkstijl die overtuiging dat je talenten slechts het startpunt zijn en je steeds kunt blijven groeien door hard te werken en ervaring op te doen. Dat doen we door elkaar aan te moedigen om uitdagingen aan te gaan, om fouten te maken, om niet op te geven als iets moeilijk is of tegenzit, om voor sommige dingen hard te werken. We benoemen en belonen inzet en lef in leren.

Beleid startende leerkracht
Het is van belang dat leerkrachten die aan het begin van hun onderwijsaanloop staan goed begeleid worden. Starters vinden in het verleden veelal begeleid door hun duo-partner of door de parallelle klas collega. Nu kunnen er (oa vanuit de werkdruk) middelen extra worden toegekend aan een collega om de begeleiding van starters op te pakken. De startende leerkrachten worden niet door extra begeleid en kunnen zo een goede start maken met hun onderwijs carrière en in de school. Ook kan een kwaliteitsmedewerker ingezet worden, die startende leraren vanaf hun start in een coaching traject opneemt. Daarnaast kunnen startende leerkrachten op diverse momenten in de week een onderwijsassistent in de klas krijgen, waarbij de onderwijsassistent de startende leerkracht helpt met het klasmanagement, nakijken en werken met kleine groepjes kinderen. De startende leraar krijgt hierdoor ruimte voor collegiale consultatie, om bij collega's te gaan kijken en voor begeleiding.

Scholingsbeleid

Stichting PCOHS investeert in goed personeel en professionalisering. Het is cruciaal dat onze medewerkers hun vak verslaan, vakhoudelijk, didactisch en pedagogisch. Zowel bij onze leerlingen als bij onze medewerkers stimuleren we een lerende, onderzoekende houding. Onze scholen zijn lerende organisaties, waarin iedereen zich vakmatig en persoonlijk ontwikkelt.

Als werkgever faciliteren we onze medewerkers om nieuwe kennis, vaardigheden en gedrag te verwerven en daarmee de kwaliteit van het onderwijs te vergroten. In de nascholingsregeling van Stichting PCOHS hebben wij vastgelegd op welke manier en

onder welke voorwaarden wij aan onze medewerkers scholingsfaciliteiten beschikbaar stellen en wanneer een terugbetalingverplichting geldt.

Verzuimbeleid

Ons verzuimbeleid is er op gericht om uitval door ziekte te voorkomen. Er worden preventieve maatregelen genomen zoals het voeren van frequent verzuimgesprekken, het aanbieden van preventiegesprekken, coaching op the job of bogeniding door een externe. Waar nodig worden maatregelen genomen door bijvoorbeeld een medewerker eerder te ontzetten of begeleiding aan te bieden op het moment dat men aangeeft dat er te hoge werkdruk ervaren wordt. Het ziekteverzuim

over 2019 bedroeg 5,42 %, tegenover een verzuim van 3,41 % in 2018. Dit percentage ligt hiermee nog niet onder het landelijke gemiddelde. In 2020 zal gestuurd worden op verzuimbeleid met als doel onder het landelijk gemiddelde te blijven.

Gesprekscyclus

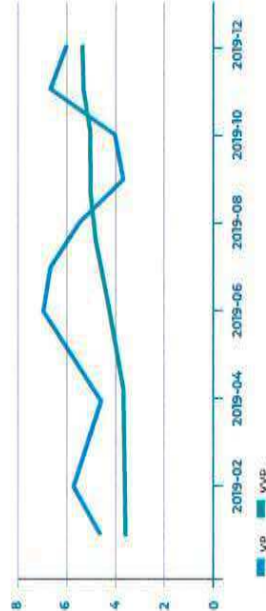
De gesprekscyclus bestaat uit het voeren van een aantal gesprekken welke zijn vastgelegd in onze nieuwe HRM cyclus. Onderdeel hiervan is het POP (persoonlijk ontwikkelingsplan). Met medewerkers die niet voldoende functioneren wordt een ontwikkeltraject ingezet waarbij de medewerker intensief begeleid wordt door zijn leidinggevende en een interne of externe coach.

Personeelsoptbouw

Op 31 december 2019 werkten bij Stichting PCOHS 171 mensen (23,6 fte). Aan het begin van dit verslagjaar, op 1 januari 2019, waren dat er 169 (127 fte). Stichting PCOHS is daarmee een middelgrote werkgever, van de personeelsleden is 84% vrouw en 16% man.

De opbouw van het personeelsbestand is in evenwicht. Van de 171 werknemers in 2019 was 143 vrouw en 28 man. De verdeling in leeftijd is als volgt:

Verzuim- en voortschrijdend verzuimpercentage

15-25 jaar 18

25-35 jaar 36

35-45 jaar 42

45-55 jaar 50

55-65 jaar 31

65+ 2

De gemiddelde gewogen leeftijd van het personeel op de scholen is:

Emmaschool

40,49 (in 2018 37,63)

Goede Herderschool

38,74 (in 2018 42,47)

Heijbergerschool

36,49 (in 2018 38,19)

Hildegartschool

40,85 (in 2018 40,26)

Arbo

Stichting PCOHS heeft een Samenwerkingsovereenkomst met de Perspectief Groep voor de arbo, werkzaamheden. Perspectief is gevestigd in Hinderwijk. Voor mede- en medewerkers van de PCOHS is de buurt van Rotterdam. Met uitzondering van de Kerkstraat.

is in alle gebouwen een AED-apparaat aanwezig.

Zwangerschaps- en ouderschapsverlof

In 2019 hebben 12 personeelsleden zwangerschaps- en bevallingsverlof genomen. In 2018 waren dat er 9. Ouderschapsverlof werd in 2018 opgenomen door 10 collega's, evenveel als in 2018.

Vervanging bij verzuim

Stichting PCOHS is sinds 1 januari 2015 eigen risicodragers voor wat betreft het vervangen van leerkrachten.

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Hoofdstuk 7. AVG en ICT

AVG

Per 25 mei 2018 werd de Algemene verordening gegevensbescherming van kracht en verviel de Wet bescherming persoonsgegevens. Deze algemeen geldende Europese regelgeving geldt ook voor het onderwijs.

In dat kader heeft Stichting PCOHS medio 2018 een actieplan AVG opgesteld met als doel voor alle medewerkers van Stichting PCOHS duidelijk en inzichtelijk te maken wat er nodig is om te voldoen aan de AVG, de mensen handvatten te geven de regels in praktijk te brengen en hierop ook toe te zien.

Doe is te laten zien dat we in conformance zijn.

**'not documented
= not done' en
'zeg wat je doet,
en doe wat je zegt'**

De nieuwe privacywetgeving (AVG) verplicht iedere school om een

Functionaris Gegevensbescherming te hebben (FG). Dit is iemand die binnen de organisatie toezicht houdt op de toepassing en naleving van de AVG. Stichting PCOHS heeft meegedaan met de aanbestedingsprocedure die SIVON is begonnen om marktpartijen te contracteren die een FG kunnen leveren aan schoolbesturen. Kennis van het onderwijs, kwaliteit en leveringszekerheid staan centraal. Door ingeschreven te staan voor deze service voldoet Stichting PCOHS reeds aan de eis. In september 2019 is via deze procedure de Functionaris Gegevensbescherming bij Stichting PCOHS aangesteld.

Chris de Beer van Privaty BV, in december 2019 heeft de Functionaris Gegevensbescherming de nulmeting AVG voor onze stichting afgerond. De conclusie is dat PCOHS een AVG volwassenheidsniveau van 1,5 heeft waar een volwassenheid niveau van 4 past bij een organisatie die compliant is met de AVG.

Op basis van de nulmeting heeft Stichting PCOHS samen met de Functionaris Gegevensbescherming bepaald dat het doel voor 2020 is om naar AVG volwassenheidsniveau 3 te groeien. Dit betekent dat de organisatie het AVG beleid heeft vastgesteld en dat taken en verantwoordelijkheden zijn belegd.

ICT

ICT speelt een belangrijke rol in het onderwijs. In het najaar van 2018 hebben we besloten om een impuls te geven aan de verbetering van de ICT mogelijkheden op de scholen. Alle scholen hebben een plan van aanpak geschreven en er is

€ 250.000,- beschikbaar gesteld. In 2019 zijn alle scholen begonnen met het werken in de Cloud. Naast het inrichten van diverse SharePoint zijn er ook meer devices gekocht op alle scholen. De Chromebooks zijn nu beschikbaar voor veel leerlingen en het werken met deze nieuwe mogelijkheden heeft het onderwijsaanbod versterkt. De werkelijkheid van 2020 heeft ons geleerd dat het afstandsonderwijs wat nodig was bijzonder snel en goed ingeregeld kon worden door de impuls die we in 2019 hebben gegeven aan ICT in onze scholen. Iets waar we trots en blij om zijn.

Naast de ICT vernieuwingen hebben we er ook voor gekozen om meer eenheid op onze websites uit te stralen. Begin 2019 startte de Hildegaertschool met de ontwikkeling van een nieuwe website in lijn met de website van de stichting, waarna medio 2019 de Heijberg, school en Groede Hildegaertschool startten met de voorbereidingen.

Hoofdstuk 8. Huisvesting

Een schoolgebouw is letterlijk en figuurlijk de basis voor een veilige leeromgeving. Huisvesting, onderhoud, facilitair - en huisvestingsbeleid zijn dan ook belangrijke onderwerpen voor Stichting PCOHS.

Huisvesting kent in ons bestuur een aantal principes die we belangrijk vinden.

- Kinderen moeten in hun eigen woonwijk naar school kunnen gaan
- Schoolgebouwen moeten inspirerende en uitdagende plekken zijn waar kinderen samen kunnen komen om te leren en zich te ontwikkelen
- Huisvesting van de scholen is bij voorkeur onder één dak gecombineerd met vroeg-voorschoolse educatie waar bij de penutuparvang

Integral onderdeel uitmaakt van de school

- Bij vervanging of renovatie van schoolgebouwen wordt gestuurd op toekomstbestendigheid door gebouwen flexibel en duurzaam te ontwerpen

In 2019 is er intensief gewerkt aan een nieuw MOOP. Dit is begin 2020 opgeleverd.

Afscheid bestuurder huisvesting

In de zomervakantie van 2018 is duidelijk geworden dat de bestuurder huisvesting, dhr. A.M.J. (Andreas)

van Lieshout zijn taken zou neerleggen. Vele jaren heeft hij de werkzaamheden, de vragen, de projecten en alles wat te maken had met huisvesting begeleid. In februari 2019 hebben de scholen en het bestuur hem op feestelijke en persoonlijke wijze bedankt voor zijn inzet.

Adviseur huisvesting

Naar aanleiding van het afscheid van dhr. van Lieshout zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van huisvesting in 2019 anders ingericht.

Pier 1 januari 2019 kent Stichting PCOHS een externe beleidsmedewerker huisvesting en facility. Deze zorgt voor een optimale facilitaire ondersteuning op het gebied van beveiliging, groenonderhoud en huisvesting. Deze functie wordt vervuld door dhr. A. (Adriaan) Verschuor.

De uitgangspunten voor een goede kwaliteit van onze gebouwen is vastgelegd in het MOOP. Het doel is om een optimale tevredenheid te bereiken van de gebruikers van onze gebouwen, binnen de daarvoor gestelde (financiële) randvoorwaarden.

Huisvesting Hildegaertschool

In de herfstvakantie 2018 werden conform afspraak de laatste restauranten aan de installaties uitgevoerd. De problemen met lekkages en klimaat in de school zijn in 2019 nog niet geheel opgelost.

Huisvesting Heijbergerschool

De bouwwerkzaamheden voor de uitbreiding van de Heijbergerschool zijn in de zomervakantie 2018 is volgens de planning van het werk gestart. De planning van het werk bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van huisvesting verwachten is ook binnen deze gestelde termijn gerealiseerd.

Huisvesting Emmaschool

De huisvesting van de Emmaschool is in drie gebouwen. De hoge kosten en de ontwikkelingskosten hebben ertoe geleid dat we in gesprek zijn over de mogelijkheden om hierin aanpassingen te doen.

Huisvesting Goede Herderschool

De beperkingen van het gebouw en de staat van het pand hebben in 2019 ertoe geleid dat we onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor renovatie of nieuwbouw. De Goede Herderschool staat op de aandachtslijst van de gemeente Rotterdam. Het gebruik van extra ruimte in de naastgelegen kerk heeft inmiddels een structuureel karakter en de wens is om de school onder één dak te hebben.

Hoofdstuk 9. Financiën

Een beknopte samenvatting van de jaarrekening 2019. Voor een uitgebreid overzicht van de financiële zaken in het jaar 2019 verwijzen we naar het financieel jaarverslag van de Stichting PCOHS.

Balans

Onderstaand staand treft u de balans aan per 31 december 2019. In vergelijking met 31 december 2018.

Staat van baten en lasten

Op de volgende pagina is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2019 opgenomen. De gerealiseerde baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2018.

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Materiële vaste activa	1.313.244	1.129.858	Eigen vermogen	3.700.077	4.146.105
Financiële vaste activa	19.395	30.345	Voorzieningen	1.168.573	980.296
Vorderingen	627.025	717.287	Langlopende schulden	142.430	155.615
Liquide middelen	4.038.516	4.454.874	Kortlopende schulden	987.660	1.050.345
Totaal activa	5.998.180	6.332.364	Totaal passiva	5.998.180	6.332.364

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	8.833.214	8.459.153	374.061	8.279.974	553.240
Overige overheidsbijdragen	462.665	561.159	-68.494	513.906	-31.241
Overige baten	293.131	140.270	152.861	425.594	-132.463
Totaal baten	9.609.010	9.150.592	458.418	9.219.474	389.536
Lasten					
Personele lasten	8.300.929	8.186.604	114.325	7.913.321	387.608
Afsluitingen	265.470	290.511	-25.041	226.556	38.914
Huuroverlasten	884.004	463.021	420.983	619.484	64.520
Overige lasten	805.411	606.254	199.157	766.882	38.528
Totaal lasten	10.056.814	9.546.400	510.414	9.526.243	530.571
Saldo baten en lasten	-447.804	-395.808	-51.996	-306.769	-141.035
Financiële baten en lasten					
Totaal financiële baten en lasten	1.713	2.000	-287	2.737	-1.024
Totaal resultaat	-446.091	-393.808	-52.283	-304.032	-142.059

Resultaat

De financiën over 2019 laten een negatief resultaat zien van € 446.091. Er was een tekort van € 393.808 begroot. Dit betekent dat we dicht bij het geplande tekort zijn uitgekomen.

Dit geplande tekort is in het kader van een geleidelijke afbouw van het toeval aan middelen dat beschikbaar is binnen de stichting. Er zijn echter twee belangrijke zaken die in kalenderjaar 2019 van invloed zijn geweest op het resultaat:

- Extra bekostiging in december heeft de stichting een extra bekostiging uitgewerd gekregen van het ministerie voor de extra uitbetaling van het CAO akkoord in februari 2020. Voor onze stichting is dit een bedrag van € 155.524,75 euro waar wij omverwachts mee werden geconfronteerd. Voor dit bedrag in 2019 zijn geen kosten dus komen ze geheel ten positieve van het resultaat.
- Extra dotatie: begin 2020 hebben we een nieuw MJOOP kunnen vaststellen.

- Het opstellen van dit MJOOP en het vervolgens vaststellen van de jaarlijkse dotatie was een intensieve periode. Uiteindelijk hebben we de jaarlijkse dotatie vanaf 2020 kunnen vaststellen voor een bedrag dat jaarlijks geïndexeerd wordt met 3%.
- Op advies van onze accountant hebben wij een extra, niet begrote, dotatie opgenomen in december 2019 van € 256.116,14.
- Door deze extra dotatie is onze voorziening groot onderhoud geslagen naar € 1.082.145,-.

Kengetal	2019	2018	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huvestingsratio	0,07	0,07	gesteerd dan 0,07
Liquiditeit (current ratio)	4,73	4,92	kleiner dan 0,75
Rechtsbreuk (1-jarig)	-0,05	-0,03	lager dan -0,10
Solvabiliteit (ind. voorzieningen)	0,81	0,81	kleiner dan 0,35
Wettensdrukmogel (ind. mvw*)	0,39	0,45	kleiner dan 0,05
Kapitalisatiefactor	0,60	0,67	geen

*mvw: materiële vaste activa

Kengetalen

In bovenstaande tabel zijn meerdere kengetalen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie, dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetalen erg afwijken ten opzichte van deze signaleringswaarde, kan dit aankleding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie. Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie!

Reserves

Stichting PCOHS heeft nog steeds behoorlijke reserves. In 2019 is een deel van deze reserve gebruikt voor investeringen in het onderwijs, het initiatief School op Noord (10-14 onderwijs) en voor het opwaarderen van de voorziening groot onderhoud. In 2020 zal het nieuwe Financieel Beleid gereed zijn waarin het beleid ten aanzien van deze reserve beschreven zal staan.

Allocatie van middelen

Reeds vele jaren is het gebruikelijk dat binnen Stichting PCOHS de bekostiging van het rijk (de scholen aan de hand van de afgegeven beschikking. Dit houdt in dat een beschikking voor school A ook daadwerkelijk ten gunste komt van school A. In de begroting 2019 is deze "1 op 1" methode verder doorgezet en komen ook de andere inkomsten binnen bij de school waarop het betrekking heeft. Een voorbeeld hiervan zijn subsidie inkomsten die ten gunste komen van de school waarvoor de subsidie is bedoeld. Voor de kosten die ten laste komen van het bestuurskantoor zijn middelen noodzakelijk. Sinds vele jaren komen deze middelen uit het budget personeels- en arbeidsmarktbeleid (PAB budget). In 2018 was het gehanteerde percentage 50%. Voor de begroting 2019 is het gehanteerde percentage dat ten gunste komt van het stichtingskantoor naar beneden bijgesteld en

Verantwoording besteding werkdrukmiddelen

Met ingang van het schooljaar 2018-2019 zijn door het ministerie extra middelen beschikbaar gesteld voor het terugkrijgen van de werkdruk. Onze scholen is gevraagd om in de teams te bespreken hoe deze middelen ingezet moesten worden. Schoolteams hebben zelf met de instemming van de PJMP keuzes gemaakt hoe en waar aan zij deze middelen besteden. Sommige keuzes die gepaard zijn gegaan met aanstellingen, hebben daardoor een doorlopend karakter gekregen. Het merendeel van de scholen heeft besloten om de middelen te gebruiken voor extra inzet van een leerkracht, om groepen te splitsen of als extra ondersteuning. Ook is vaak gekozen voor inzet van een onderwijsassistent of vakleerkracht. Met ingang van het schooljaar 2018-2019

zijn de beschikbare middelen ingezet. Het gaat hier om 155 euro per leerling voor het schooljaar 2018-2019 en om 220 euro voor het schooljaar 2019-2020.

In 2019 zijn alle middelen ingezet voor extra handen/personeel. Zo zijn er op de scholen door deze subsidie extra leerkrachten, eventmanagers, onderwijsassistenten en vakleerkrachten in totaal is er, zowel voor extra docenten op de loonlijst als door het inhuren van extra personeel, een bedrag besteed van € 278.278,- om de werkdruk aan te pakken. Door deze maatregelen hebben de reguliere leerkrachten meer tijd voor hun eigen werk voor de leerlingen in medewerker tevredenheidsonderzoek dat het effect van deze inzet een positief effect heeft op de werkdrukvermindering.

Prestatieboxmiddelen

De minister van Onderwijs streeft van 2015/2016 tot en met 2019/2020 per schooljaar via de prestatiebox bijzondere bekostiging beschikbaar voor het realiseren van afspraken uit het bestuursakkoord en in het kader van het programma Cultuureducatie met kwaliteit. Conform de voorschriften zijn deze middelen binnen de stichting in 2019 ingezet voor:

- Maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder

hoogbegaaide leerlingen

- De bekwaamheid van leerkrachten vergroten voor passend en inclusief onderwijs
- De doorlopende leerlijnen versterken met de VVE programma's van de kinderopvang die in de scholen aanwezig is

Deze speerpunten, met name de doorlopende leerlijn en de ontwikkeling van personeel, geven een beeld van de faciliteiten die zijn ingericht met de prestatieboxmiddelen.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een treasurystatuut. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders de instelling haar financierings- en beleggingsbeleid dient in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegelichte publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed. De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct overslaarbaar. De stichting heeft op 8 februari 2017 een treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut voldoet aan de Regeling beleggen lenen en derivaten OCW 2016. In 2019 is conform het statuut gehandeld. De bankrekeningen van de stichting zijn ondergebracht bij de Rabobank, ABN-AMRO en de ING. Deze banken voldoen aan de criteria

zoals opgenomen in het statuut en de regeling.

Coronacrisis

De uitbraak van het coronavirus in februari 2020 raakt ook onze stichting. Het is in deze fase niet mogelijk om een gedegen analyse te doen van de kosten en de risico's. Er is veel onzekerheid en de gevolgen kunnen nog niet volledig worden overzien, hoewel inmiddels wel duidelijk is dat de scholen gedeeltelijk weer open kunnen. Onze stichting wordt met name gefinancierd van uit rijksbijdragen. Op korte termijn wordt dit dat deze inkomsten niet teruglopen. De extra kosten die we maken als stichting voor het nemen van onder andere maatregelen worden apart geboekt zodat we goed inzicht hebben in deze extra kosten lopende het boekjaar 2020. Wij kunnen op het moment van schrijven nog niet spreken over opgelopen achterstanden omdat daar nog geen data voor beschikbaar zijn. Wij zetten in op het vaststellen van de leerlingen door een op maat gemaakt onderwijsprogramma met mogelijke uitbreiding van een aantal lessen.

Hoofdstuk 10. Toekomstvisie en risicobeheersing

Als school, als onderwijsprofessional en als mens kun je altijd groeien, altijd leren. De hiervoor beschreven gegevens zijn - met onze ambities, ontwikkelingen en inzichten - daarvoor ons vertrekpunt. Ons doel: op basis van een open houding samen werken aan ontwikkeling. De paden af, de toekomst in.

Aandachtspunten 2020

Financiën

In 2020 zal er een nieuw meesjarig financieel beleid worden opgesteld.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg omvat alle activiteiten en maatregelen waarmee de school de onderwijswaardeit bewaakt en verbetert. Het bestuur hanteert bij het toedelen op kwaliteit een aantal instrumenten, te weten:

- Monitor "Ken je school": een meetinstrument voor wat betreft de kwaliteit, wat halfjaarlijks zal worden besproken en eventueel bijgesteld.

- Analysegesprekken opbrengsten met directie en IB. In 2020 zal er gericht worden gezocht naar meer samenwerking tussen de scholen en beïnvloeding om deze kwaliteitsgesprekken een volgende impuls te geven.

- Documentenanalyse blijft een voortdurende wijze om de kwaliteit te monitoren.

Onderzoek

De leraar en de schoolleider zijn de sleutel tot het bijvond veranderen van het hele onderwijs. Duurzame onderwijsontwikkeling vereist naast dat scholen zich als geheel ontwikkelen en nieuwe wetenschappelijke kennis benutten en ook dat wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd op basis van vragen uit de scholen. In 2020 willen wij daarom ontdekken welke vormen van onderzoek en duurzame ontwikkelingen binnen onze stichting ons onderwijs bijvond kunnen verbeteren.

Oriëntatie op internationalisering

Vanuit de 4 domeinen zijn er in 2019 keuzes gemaakt waaronder vroeg vreemde talen onderwijs en is er meer zicht gekomen op internationale beleidsontwikkelingen in het onderwijs. De ambities met betrekking tot de 4 domeinen zullen onderwerp van gesprek zijn bij directiebeelden.

- Vroeg vreemde taalonderwijs (vrtol)
- Internationaal georiënteerde leerinhouden
- Uitwisseling over de grens
- Internationale beleidsontwikkelingen

Meerjaren begroting 2020 – 2023					
	2020	2021	2022	2023	
rijksbijdragen	€ 8.554.757	€ 8.725.852	€ 8.900.369	€ 9.078.376	
Overig overheid	€ 937.507	€ 916.470	€ 943.964	€ 972.283	
Overige baten	€ 167.745	€ 172.777	€ 177.561	€ 183.259	
Totaal baten	€ 9.660.009	€ 9.815.099	€ 10.022.293	€ 10.233.958	
Personele lasten	€ 8.436.263	€ 8.394.286	€ 8.547.851	€ 8.754.973	
Afschrijvingen	€ 268.604	€ 276.662	€ 284.962	€ 288.511	
Huisvestingslasten	€ 792.094	€ 815.857	€ 840.333	€ 865.543	
Overige instellingslasten	€ 432.236	€ 330.653	€ 392.279	€ 404.047	
Leermiddelen (PO)	€ 286.850	€ 295.497	€ 304.362	€ 313.432	
Totaal lasten	€ 10.216.087	€ 10.163.155	€ 10.369.786	€ 10.606.565	
Financiële baten	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	
Saldo baten en lasten	€ -554.078	€ -346.056	€ -345.493	€ -370.608	

Stichting PCOHS heeft meer reserves dan volgens de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstelling strikt noodzakelijk is. De meerjarenbegroting gaat uit van een duidelijk negatief resultaat, dat het vermogen naar een lager niveau zal dalen. In het nieuwe Financieel Beleid dat in 2020 zal worden vastgesteld zal onderzocht worden welke reserve noodzakelijk is om aan te houden. Verder zal Stichting PCOHS gaan werken met impulsbeleidspakketten die vanuit de reserve gefinancierd zullen worden. PCOHS heeft bij het opstellen van de meerjarenbegroting de grootste zorgvuldigheid betracht. De begroting gaat uit van de huidige (beken) wet- en regelgeving. De begroting is onderhevig aan risico's en onzekerheden. De werkelijke resultaten en gebeurtenissen kunnen daarom afwijken van de huidige verwachtingen. Er is in de meerjarenbegroting niet gewerkt met scenario's.

Er ligt een grondige analyse van de ontwikkeling van het aantal leerlingen en de daarmee te verwachten inkomsten ten grondslag aan de begroting. Het leerlingaantal zal naar verwachting dalen. Uitgaven zijn gebaseerd op ervaringscijfers en de te verwachten continuïteit in de bedrijfsvoering.

Risicobeheersing

Om de continuïteit te bevragen van een bestuur met vier scholen is uitvoering gegeven aan een goed werkende planning- en controlecyclus. Dit bestrijkt het jaarlijks opstellen van een meerjarenbegroting en het tijdig bespreken en bijsturen naar aanleiding van de periodieke rapportages. Gedurende het begrotingsproces worden leerlingprognoses en ambieuzes onder wijsbeheersel-lingen op uitvoerbaarheid getoetst en vervolgens vastgelegd in een

goedgekeurde meerjarenbegroting. Ook worden de risico's opnieuw doorgenomen en maatregelen om deze te verminderen afgesproken. In voorkomende gevallen worden de kosten daarvan in de begroting opgenomen. In het bestuursformatieplan worden de formatie van de scholen alsmede het personeelsbeleid binnen het kader van de meerjarenbegroting nader uitgeverkt. De meerjareninvesteringen worden als onderdeel van het begrotingsproces jaarlijks vastgelegd. Door middel van financiële rapportages met een uitputtingsbegroting voor de overige te besteden middelen per jaar wordt nauwkeurig bijgehouden wat de stand van zaken is ten aanzien van de financiën. Voor wat betreft de

personele uitgaven geschiedt dit maandelijks. Met een simpel doch doeltreffend overzicht wordt ook de ontwikkeling van het leerlingaantal gemonteerd. Het aantal leerlingen bepaalt immers de hoogte van het in het komende jaar te ontvangen subsidiebedrag. Door scherpe monitoring zijn de taken snel en doeltreffend te verzorgen. De continuïteitsparagraaf kunt u terugvinden in de jaarrekening 2019. Het bevoegd gezag geeft de interne toezichthouder regelmatig inzicht in de financiële uitgangspunten en de ontwikkelingen en treft zo nodig corrigerende maatregelen.

Risicoanalyse

Als onderdeel van de risicoanalyse maakt Stichting PCOHS een risicoanalyse. Het volgen van deze risico's maakt onderdeel uit van de rapportagecyclus.

Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Risico begroting	Mitigerende maatregel
Brand, vandalisme, stormschade e.d.	De schade bij brand, vandalisme en stormschade zijn collectief verzekerd bij de gemeente Rotterdam. Hinder treedt op bij schade op het gebied van bedrijfsmatige processen, tijdelijke onaanblijfheid, geringe aan leermiddelen etc.	Onbekend	Laag	Frequentie onderhoud aan installaties, onderhoudsbezoeken, computers, dagblijfs uit, snelle vervanging van graffiti en herstel van schade. Verzekering met Drenovaccie, den aansprakelijkheid.

Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Risico begroting	Mitigerende maatregel
Overige subsidies	Meest de basissubsidies van het rijtje zijn er ook additionele subsidies voor activiteiten/activiteiten. Daarnaast verschaft de gemeente voortdurend subsidie aan de scholen op haar grondgebied. De vooruitgang en hoogte van de subsidie wordt jaarlijks bepaald door het college van B & W. De gemeentelijke subsidie voor sociale activiteit nemen met bijna 50% af. Er bestaat onzekerheid inzake de hoogte en het reguleren van deze overige subsidies. De besnoeiing is vaak niet transparant (bijvoorbeeld gewichtingen, leidingen, achterstandscorrelatie). Juist op de momenten dat een consistentie geen sprake is, kunnen financiële risico's ontstaan.	$75\% \times 200.000 = € 150.000,-$	Hoog	Personeel op natuurlijke wijze laten afwijken en managementpausen nemen.
Verplichtingen (contracten)	Het aanpakken van contracten en het doen van aanbestedingen brengt mogelijk risico's met zich mee. Op het gebied van aanbestedingsverplichtingen zijn er ontwikkelingen. Omdat het niet vooraf bekend is, bestaat de kans dat het niet aan alle verplichtingen voldoen.	$50\% \times 25.000 = € 12.500,-$	Middel	Opstellen investeringsbegroting. Waar mogelijk wordt om kosten te beheersen, de afwijking gemiddeld tussen lease en leaseloop. Daarnaast de samenwerking met andere schoolbesturen.
Leertijdsgroep 56+ (duurzaam inzetbaarheidsgroep)	Een toename van het aantal oudere werknemers leidt tot extra kosten in de formatie van het leer-tel tot extra kosten voor de duurzame inzetbaarheidsgroep (BAGP).	$50\% \times 75.000 = € 37.500,-$	Middel	Intern opleiden; aanname oudere werknemers; POOP. Door mobiliteit en overvloed brengen in leertijdsgroep.

Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Risico begroting	Mitigerende maatregel
Leertijdsgroep 20-40 jaar	Hogere deelname in deze leertijdsgroep leidt tot hogere kosten. Ouderschapsaanpak en deeltijd en brengt risico met zich mee om goede vervangers te krijgen.	$50\% \times 150.000 = € 75.000,-$	Middel	Door mobiliteit en overvloed brengen in leertijdsgroep.
Ziekteverzuim	Er is de laatste jaren sprake van een piekverzuim dat opvalt.	$50\% \times 200.000 = € 100.000,-$	Middel	Er is een geschiedboek, beleid en beleid met daarvoor aandacht voor het terugkijken van het frequent verzuim en het voorkomen van verzuim.
Leertijdsgroep (daling)	Gevolg is dat deuren lager zullen uitvallen. We zien binnen onze afwijking dat we rekening moeten houden met een daling in de komende jaren.	$75\% \times 200.000 = € 150.000,-$	Hoog	Aankleding, bijv. kwaliteitsbeoordeling en kwaliteitsbeoordeling. Personeel op natuurlijke wijze afwijken en met hogere aanpak.
Hedvesting (stijging leerlingaantallen)	De gebouwen zijn niet voldoende. Als gevolg van het grote aantal leerlingen mogelijk straks geen plek.	$25\% \times 25.000 = € 50.000,-$	Laag	Nieuw gebouw (in overleg gemeente). Samenwerking met andere besturen.
Passend onderwijs (personeel)	Verandering van financiering voor LGS, IB, ambulant begeleider, etc.	$50\% \times 100.000 = € 50.000,-$	Middel	Verbreiden personeel.
Politiek	Politiek is bepaald, consulent te nemen. Juist op de momenten dat van consistentie geen sprake is, kunnen financiële risico's ontstaan.	$50\% \times 50.000 = € 25.000,-$	Middel	Vastleggen van afspraken, gelden inzetten na overname beschikking. Samenwerking in bestuur en overleg.

Risico omschrijving	Consequentie van het optreden van het risico	Inschatting bedrag	Risico begroting	Mitigerende maatregel
Door decentralisatie onderhoud	Bestuur is verantwoordelijk voor geheel onderhoud van de scholen. Bekleding per normatieve m² op bv normatief aantal groepen.	50 % x 120.000 = € 60.000,-	Middel	Opstellen meerjarenschuldheidsplan. Onderhoudsvoorziening vormen
Financiële buffer	Financiële buffer boven signaalarmingen van de Inspectie OCW. Dit is bestaaf eventueel dat gewest wordt op subsidies / terugbetalingsverplichting.	Onbekend	Laag	Opstellen negatieve meerjarenbegroting, onderbouwing noodzakelijkheid buffer
Disfunctioneren personeel	De mensen die aan het personeel worden gesteld, veranderen omdat het onderwijs snel verandert.	25 % x 100.000 = € 25.000,-	Laag	Door scholing, gesprekken en het complete profiel) voor de omwerking van personeel gestimuleerd en gevolgd. Bij noodzakelijkheid geen vooruitgang. Moet nu corrigerende gesprekken en uitblijven. Voortgang. Coördinatie van de organisatie.
Leraars tekort	Toelassen noodmaatregelen ongeteld in het hoofdstuk. Slim organiseren t.m. de schoolbesturen en de Gemeente Rotterdam.	In 2020 uit te werken	Middel	Er is een aanvraag ingediend bij het ministerie om af te wijken van wet en regelgeving, die geldt de mogelijkheid om anders te organiseren.

Hoofdstuk 11. Verslag toezichthouder (2019)

Verantwoording wettelijke taken

Goedkeuring begroting, jaarrekening, bestuursverslag en strategisch meerjarenp lan

De begroting 2019 en de meerjarenbegroting zijn door het toezichthoudend bestuur goedgekeurd en taakstellend vastgesteld.

Het concept jaarverslag (inclusief jaarrekening en bestuursverslag) 2018 is besproken en goedgekeurd.

Hierin is het geheel ter controle naar de accountant verzonden. De centrale rapportage van de accountant en het concept jaarverslag 2018 zijn besproken in de bestuursvergadering van 12 juni 2019 waarbij de accountant aanwezig is geweest. Het jaarverslag 2018 is door de directeur-bestuurder vastgesteld en goedgekeurd door het toezichthoudend bestuur.

Het goedgekeurde en vastgestelde jaarverslag 2018 is op de website van Stichting PCOHS gepubliceerd.

De conceptbegroting 2020 en de meerjarenbegroting zijn toegeicht en besproken tijdens een vergadering van het toezichthoudend bestuur.

Het toezichthoudend bestuur heeft ingestemd met de door de directeur-bestuurder vastgestelde begroting voor 2020 en de

meerjarenbegroting voor 2021.

In 2019 is een nieuw strategisch meerjarenp lan meerdere malen besproken (o.a. tijdens themabijeenkomsten) met en vastgesteld door het toezichthoudend bestuur. Het toezichthoudend bestuur is over de voortgang hiervan in elke bestuursvergadering geïnformeerd door de directeur-bestuurder.

Naleving van de wettelijke voorschriften

Het toezichthoudend bestuur heeft in 2018 toezicht op de naleving van de wettelijke voorschriften en heeft vastgesteld dat deze voorschriften worden nageleefd.

Naleving van de Code Goed Bestuur

Het toezichthoudend bestuur ziet toe op de naleving van de Code Goed Bestuur en bespreekt daar waar nodig en/of daar waar relevant de directeur-bestuurder hierop aan.

Met gebaste trots heeft het toezichthoudend bestuur vast kunnen stellen dat deze ambitie met betrekking tot het jaarverslag 2018 werkelijkheid is geworden.

Het toezichthoudend bestuur heeft zich wederom ten doel gesteld dat de inhoud van het jaarverslag 2019 volledig zal voldoen aan de eisen die

daar vanuit de Code Goed Bestuur aan worden gesteld.

Rechtmatige verwerving en besteding van middelen

Het toezichthoudend bestuur heeft in 2019 toezicht op de verwerving en de besteding van de middelen en heeft vastgesteld dat deze rechtmatig hebben plaatsgevonden.

Formeel is vastgesteld dat bezoldiging van bestuursleden in het geval daar sprake van is, passend is binnen de wet normering bezoldiging topfunctionarissen.

Benoeming van de externe accountant

In het verleden van de opdracht zoals versprekt in 2017 is in 2019, opnieuw opdracht verstrekt aan Van Ree Accountants voor de controle Jaarrekeningen 2019.

Werkgeverschap van het bestuur

In het kader van het werkgeverschap van het bestuur is in 2019, door een afvaardiging van het bestuur, een functioneringsgesprek en een beoordelingsgesprek gevoerd met de directeur-bestuurder. In 2019 zijn inmiddels voortgangsgesprekken gevoerd tussen de directeur-bestuurder en de

voorzitter van het bestuur.

Per 01-01-2020 is de directeur-bestuurder benoemd als College van Bestuur en is de voorzitter van het Toezichthoudend bestuur benoemd als voorzitter van de Raad van Toezicht. Met het College van Bestuur is eind 2019, na een selectiegesprek en nadat instemming is verkregen van de GMP, op het benoemingsvoorstel, een

aanstellingsgesprek gevoerd door de voorzitter en een lid van het toezichthoudend bestuur. Een en ander heeft, geresulteerd in een arbeidsovereenkomst met ingang van 01-01-2020.

Evaluatie van het bestuur

Na een degelijke voorbereiding en alle te nemen formele stappen en goedkeuringen is per 31-12-2019 de huidige bestuursstructuur vervallen naar een bestuursstructuur met een College van Bestuur en een Raad van Toezicht.

Met betrekking tot het eigen functioneren en het inventariseren van de individuele ambities van de toezichthoudend bestuurders heeft de voorzitter van het bestuur met iedere zittende bestuurder gesprekken gevoerd.

De werving van nieuwe bestuurders om de in 2018 ontstane vacante gekomen plaatsen op te vullen is in gezamenlijk overleg opgeschort tot na 01-01-2020. Op deze wijze kan werving van nieuwe toezichthouders plaats gaan vinden rekening houdend

met de ten behoeve van de Raad van Toezicht behoeftedeprofielen. In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen om per 01-01-2020 ook daadwerkelijk tot werving van drie toezichthouders over te gaan. Vanuit het toezichthoudend bestuur zullen per 01-01-2020, naast de voorzitter, drie leden plaatsnemen in de Raad van Toezicht.

Inrichting van het toezichthoudend orgaan

Zie hoofdstuk 2 van het bestuursverslag 2019.

(Nieuw) functies van de toezichthoudend bestuurders

Zie hoofdstuk 2 van het bestuursverslag 2019.

Tegenstrijdige belangen

In 2019 zijn geen situaties met tegenstrijdige belangen en/of potentieel tegenstrijdige belangen geconstateerd.

Bestuursvergaderingen 2019

Zie pagina 7 van het bestuursverslag 2019.

Vergoedingsregeling

De voorzitter van Stichting PCOH-S ontvangt een honorering die valt binnen de norm van VTOI en bedraagt € 6.000,- per jaar. De overige leden ontvangen geen vergoeding.

C. [Kees] de Jongh
Bestuursvoorzitter

De paden af,
de toekomst in

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2019 in vergelijking met 31 december 2018. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Materiële vaste activa	1.313.244	1.129.858	Eigen vermogen	3.700.017	4.146.108
Financiële vaste activa	19.395	30.345	Voorzieningen	1.168.573	980.296
Vorderingen	627.025	717.287	Langlopende schulden	142.430	155.615
Liquide middelen	4.038.516	4.454.874	Kortlopende schulden	987.160	1.050.345
Totaal activa	5.998.180	6.332.364	Totaal passiva	5.998.180	6.332.364

- Toelichting op de activa zijde van de balans:

Materiële vaste activa

In 2019 is voor een bedrag van € 449.000 geïnvesteerd. De grootste investeringen hebben betrekking op ICT (€ 192.000), meubilair (€ 115.000), installaties (€ 56.000), opbouw de Heijberg (€ 49.000) en leermiddelen (€ 26.000). De afschrijvingslasten bedragen in 2019 € 266.000. Omdat er meer is geïnvesteerd dan afgeschreven, is de waarde van de materiële vaste activa met € 183.000 toegenomen.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa betreffen uitstaande waarborgsommen vanwege de lease van laptops (ultimo 2019 € 9.600) en de huur van ruimtes aan de Bergse Linker Rottekade (€ 9.800). In 2019 is de waarborgsom van 73 ingeleverde laptops ad € 11.000 terugontvangen.

Vorderingen

De vorderingen zijn eind 2019 € 90.000 lager dan eind 2018. De belangrijkste vordering betreft OCW in verband met het betaalritme van de rijksbijdrage personeel. Deze vordering ontstaat in de periode augustus tot en met december omdat maandelijks minder dan 1/12 van de rijksbijdrage wordt betaald. In de periode januari tot en met juli loopt de vordering op nul. Deze vordering bedraagt per balansdatum 2019 € 420.000 en is daarmee € 13.000 hoger dan het vorige verslagjaar.

De vordering op de gemeente Rotterdam is ultimo 2019 € 113.000 lager dan ultimo 2018. Deze daling wordt grotendeels veroorzaakt doordat de vordering met betrekking tot huisvestingsinvesteringen met € 163.000 is afgenomen.

De vooruitbetaalde kosten zijn met € 15.000 toegenomen in 2019. Dit betreffen voornamelijk licentiekosten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2019 met € 417.000 afgenomen. De voornaamste oorzaken van deze afname zijn het negatieve exploitatiesaldo ad € 446.091 en de investeringen ad € 400.000 in relatie tot de afschrijvingslasten ad € 263.000. In het kasstroomoverzicht opgenomen in de jaarrekening is het verloop van de geldmiddelen in 2019 weergegeven.

- Toelichting op de passiva zijde van de balans:

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bedraagt per balansdatum 2019 € 3.700.017 en bestaat uit een algemene reserve, twee publieke bestemmingsreserves (personeels- en arbeidsmarktbeleid en nulmeting) en een private bestemmingsreserve.

De bestemmingsreserve personeels- en arbeidsmarktbeleid is in 2019 voor € 14.000 aangewend en bedraagt ultimo 2019 € 40.000.

De reserve nulmeting is ontstaan bij de invoering van de lumpsumbekostiging. De toen aanwezige activa is geïventariseerd en gewaardeerd. Daartegenover is een bestemmingsreserve nulmeting gevormd. Jaarlijks valt het bedrag van de afschrijvingen op de betreffende activa vrij ten gunste van de algemene reserve. De reserve nulmeting bedraagt per balansdatum 2019 € 9.000.

De private bestemmingsreserve is gevormd vanuit de ouderbijdrage, andere niet subsidie baten en niet subsidiabele lasten. Het saldo hiervan wordt toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve privaat. In 2019 is € 11.800 onttrokken en per balansdatum 2019 bedraagt de reserve € 237.200.

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2019 € 3.413.200.

Het resultaat 2019 ad € 446.091 negatief is in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Voorzieningen

Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek heeft twee voorzieningen gevormd: een voorziening voor jubileumuitkeringen en een voorziening voor groot onderhoud.

De voorziening voor jubileumuitkeringen is bestemd voor de kosten voortvloeiend uit 25- of 40-jarige dienstjubilea. Deze voorziening wordt jaarlijks bepaald op basis van het zittend personeelsbestand, hun leeftijd en de blijfkans. In 2019 is een bedrag van € 19.500 onttrokken vanwege 8 jubilea. De dotatie bedroeg € 15.700. Ultimo 2019 bedraagt de voorziening jubileumuitkeringen € 86.400.

De voorziening groot onderhoud dient ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud over de jaren heen. De dotatie van € 293.000 is bepaald op basis van het Meerjaren Onderhoudsplan. In 2019 is voor een bedrag van € 101.000 aan groot onderhoud ten laste van de voorziening gebracht. Dit betreft grotendeels (€ 68.000) de kosten voor de renovatie van de regelininstallatie bij de Hildegaert. Daarnaast is een bedrag van € 30.000 voor opbouw van de Heijberg in mindering gebracht op de onderhoudsvoorziening. De voorziening groot onderhoud bedraagt ultimo 2019 € 1.082.000.

Langlopende schulden

De langlopende schulden betreffen vooruitontvangen investeringssubsidies. In 2019 is voor € 16.000 aan investeringen gepleegd vanuit ontvangen subsidies. De investeringssubsidies vallen vrij naar rato van de afschrijving op de activa. In 2019 is voor € 29.000 vrijgevalen. De langlopende schulden bedragen ultimo 2019 nog € 142.000.

Kortlopende schulden

De belangrijkste kortlopende schulden betreffen de salarisgebonden schulden zoals belastingen en premies sociale verzekeringen, schulden ter zake van pensioenen en vakantiegeld en vakantiedagen. Ultimo 2019 bedragen de salarisgebonden schulden € 700.000. Dit is € 16.000 hoger dan ultimo 2018. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van het aantal medewerkers en premiepercentages. De kortlopende schulden zijn per saldo afgenomen met € 63.000. Met name het saldo crediteuren is ultimo 2019 € 152.000 lager dan het vorige verslagjaar. Ultimo 2018 was voor een groot bedrag aan nota's ontvangen met betrekking tot de uitbreiding van de Heijbergsschool. De schulden aan de gemeente betreffen de garantietermijnen van de nieuwbouw Hildegaert en de vergoeding voor de 1e inrichting van groepen.

Ultimo 2019 is het bedrag aan vooruitontvangen subsidies OCW € 56.000 hoger dan ultimo 2018. De nog te besteden subsidie bestaat voornamelijk uit subsidie lerarenbeurs (€ 27.000), doorstroomprogramma po-vo (€ 25.000) en subsidie zij-instromers (€ 18.000).

Analyse resultaat

De begroting van 2019 liet een negatief resultaat zien van € 393.808. Uiteindelijk resulteert een negatief resultaat in boekjaar 2019 van € 446.091; een verschil van € 52.283 met de begroting. Het negatief resultaat over het boekjaar 2018 bedroeg € 304.032.

Analyse realisatie 2019 versus realisatie 2018 en realisatie 2019 versus begroting 2019

Onderstaand is de staat van baten en lasten voor het kalenderjaar 2019 opgenomen. De gerealiseerde staat van baten en lasten zijn vergeleken met de begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2019 en de gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2018.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil	Realisatie 2018	Vershil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	8.833.214	8.459.163	374.051	8.279.974	553.240
Overige overheidsbijdragen	482.665	551.159	-68.494	513.906	-31.241
Overige baten	293.131	140.270	152.861	425.594	-132.463
Totaal baten	9.609.010	9.150.592	458.418	9.219.474	389.536
Lasten					
Personele lasten	8.300.929	8.186.604	114.325	7.913.321	387.608
Afschrijvingen	265.470	290.511	-25.041	226.556	38.914
Huisvestingslasten	684.004	463.021	220.983	619.484	64.520
Overige lasten	806.411	606.264	200.147	766.882	39.529
Totaal lasten	10.056.814	9.546.400	510.414	9.526.243	530.571
Saldo baten en lasten	-447.804	-395.808	-51.996	-306.769	-141.035
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	1.778	2.000	-222	2.737	-959
Financiële lasten	65	-	65	-	65
Totaal financiële baten en lasten	1.713	2.000	-287	2.737	-1.024
Totaal resultaat	-446.091	-393.808	-52.283	-304.032	-142.059

- Toelichting op de staat van baten en lasten:

Het resultaat is ten opzichte van 2018 gedaald met € 142.059. De belangrijkste oorzaken van deze daling zijn:

Rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen OCenW zijn met € 553.000 gestegen. Er zijn diverse ontwikkelingen die invloed hebben op de hoogte van de rijksbijdragen. Zo schommelen de leerlingaantallen en stijgen de tarieven. Een deel van de tariefsverhoging is bestemd ter dekking van de eenmalige uitkeringen die in februari 2020 zijn uitbetaald. Dit geldt eveneens voor de zogeheten convenantgelden ad € 156.000 welke ultimo 2019 zijn ontvangen. Omdat de nieuwe CAO pas in 2020 is afgesloten ontstaat er een mismatch tussen opbrengsten en kosten. Daarnaast is de regeling onderwijsachterstanden welke op 1 augustus 2019 is ingegaan, positief voor stichting PCOH-S. In 2019 is subsidie zij-instroom ad € 37.000 ontvangen.

Overige overheidsbijdragen

De overige overheidsbijdragen betreffen subsidies vanuit de gemeente Rotterdam. De grootste post betreft schoolontwikkeling. Daarnaast worden ook gelden ontvangen voor burgerschapsinitiatieven, huur gymzaal en vrijval investeringssubsidies. De overige overheidsbijdragen zijn in 2019 € 31.000 lager dan in 2018.

Overige baten

De overige baten zijn in 2019 € 132.400 lager dan in 2018. In 2018 is een incidentele vergoeding voor letselschade ad € 64.000 ontvangen. In 2019 is in tegenstelling tot 2018 geen personeel gedetacheerd (bate 2018 € 27.000). De ontvangen ouderbijdragen zijn in 2019 € 59.000 lager dan het vorige jaar.

Personele lasten

De personele lasten zijn in 2019 € 386.600 hoger dan in 2018. De kosten van lonen en salarissen, sociale lasten en pensioenlasten zijn met € 83.000 gedaald. Omdat de nieuwe CAO pas in 2020 is afgesloten zijn de salarissen niet gestegen in 2019.

De overige personele lasten zijn gestegen met € 236.000. De voornaamste oorzaken van deze stijging zijn de extra scholingskosten in 2019 (+ € 73.000) en extra kosten uitbesteding derden (+ € 178.000). In de begroting 2019 was geen rekening gehouden met deze extra uitgaven.

De overige uitkeringen personeel zijn in 2019 gestegen met € 52.000.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2019 met € 39.000 gestegen ten opzichte van 2018 vanwege de gepleegde investeringen.

Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn in 2019 € 64.000 hoger dan in 2018. Aan onderhoud is in 2019 € 66.000 minder besteed dan in 2018. De dotatie onderhoudsvoorziening is gestegen met € 124.000.

Overige lasten

De overige lasten zijn in 2019 € 40.000 hoger dan in 2018. Aan leer- en hulpmiddelen is in 2019 € 37.000 meer besteed. In de begroting 2019 was juist uitgegaan van een daling van de kosten met € 29.000. Onder de post administratie en beheerslasten zijn de fusiekosten ad € 31.000 opgenomen. Deze kosten worden gecompenseerd door een daling van de administratie en beheerslasten met € 34.000.

Financiële baten

De financiële baten zijn gedaald met € 1.000. De oorzaak hiervan is gelegen in een combinatie van de daling van het saldo liquide middelen en een verdere daling van het rentepercentage.

Totaal resultaat

Het gerealiseerde resultaat 2019 wijkt af van het begrote resultaat over 2019. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking zijn deels hetzelfde als de afwijkingen tussen realisatie 2019 en 2018:

De begroting wordt opgesteld op basis van de op dat moment geldende tarieven en bekende informatie. Daarnaast zijn er een aantal afwijkingen die te maken hebben met de methodiek van begroten. Er zijn bijvoorbeeld geen ouderbijdragen opgenomen in de begroting. Deze baten bedroegen in 2019 € 161.000. Ook de kosten van buitenschoolse en bijzondere activiteiten worden niet begroot. In 2019 is hieraan € 84.000 uitgegeven.

Ziekteverzuim en zwangerschapsverlof is vooraf lastig in te schatten. In de begroting is een bedrag van € 40.000 opgenomen. De werkelijke opbrengsten bedragen € 132.000.

Investerings- en financieringsbeleid

De stichting heeft als uitgangspunt dat de investeringen waarvoor geen bijdragen van derden worden ontvangen, zoveel mogelijk met eigen middelen worden gefinancierd. Gezien de liquide positie van de stichting is er ook geen reden voor het aantrekken van vreemd vermogen. De investeringen van 2019 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd.

In de meerjarenbalans is een prognose voor de ontwikkeling van de liquide middelen opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de voor de komende jaren geplande investeringen. Hieruit blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren van voldoende omvang blijft om alle verplichtingen te voldoen en de investeringen te kunnen betalen.

Treasuryverslag

De stichting hanteert een treasurystatuut. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders de instelling haar financierings- en beleggingsbeleid dient in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

De stichting heeft een zeer terughoudend financieel beleid gevoerd, conform de Regeling Beleggen lenen en derivaten OCW 2016. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. De tegoeden op deze rekeningen zijn direct opeisbaar.

De stichting heeft op 8 februari 2017 een treasurystatuut vastgesteld. Dit statuut voldoet aan de 'Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016'. In 2019 is conform het statuut gehandeld. De bankrekeningen van de stichting zijn ondergebracht bij de Rabobank, ABN-AMRO en de ING. Deze banken voldoen aan de criteria zoals opgenomen in het statuut en de regeling.

KENGETALLEN

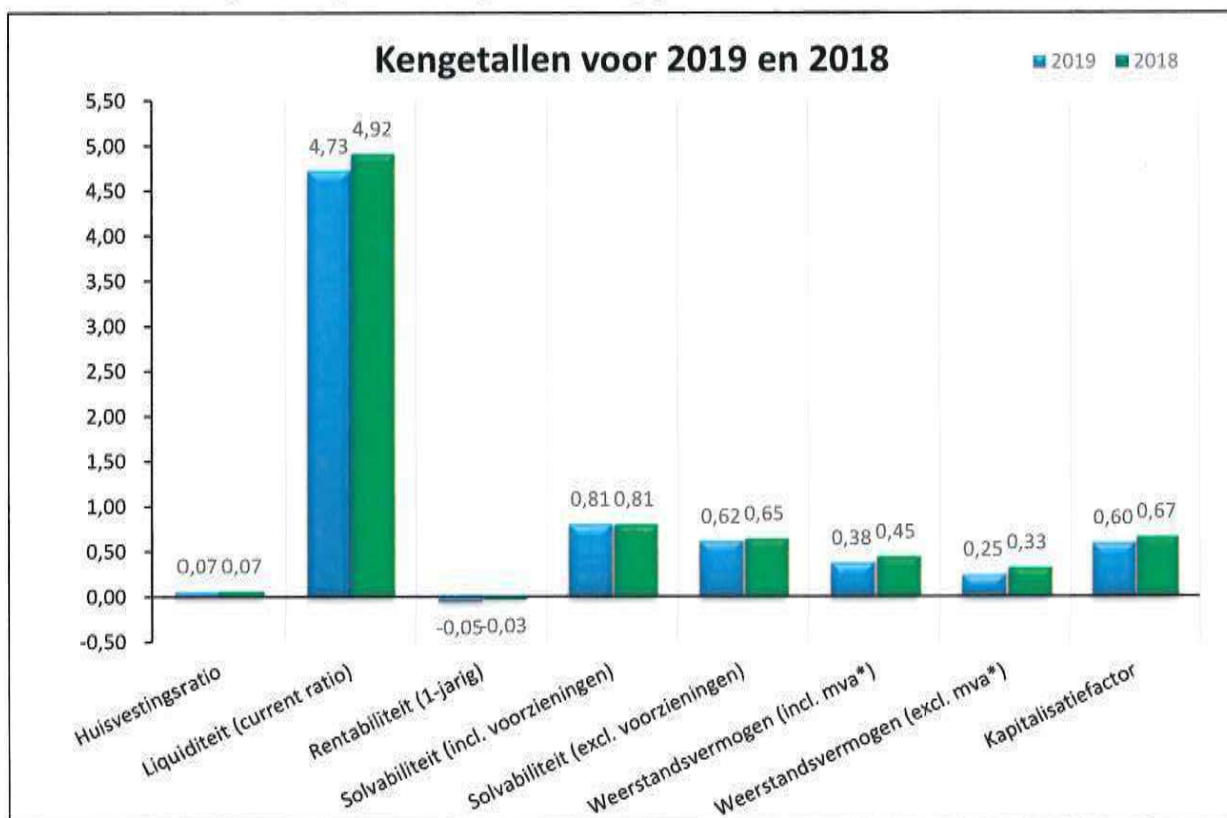
In onderstaande tabel zijn meerdere kengetallen opgenomen. Als er een signaleringswaarde is vastgesteld door de onderwijsinspectie dan staat deze vermeld. Indien bepaalde kengetallen erg afwijken ten opzichte van de signaleringswaarde, kan dit aanleiding zijn tot verder onderzoek naar een financieel risico door de onderwijsinspectie.

Een signaleringswaarde is echter geen norm voor de onderwijsinspectie.

Kengetal	2019	2018	Signaleringswaarde onderwijsinspectie
Huisvestingsratio	0,07	0,07	groter dan 0,10
Liquiditeit (current ratio)	4,73	4,92	kleiner dan 0,75
Rentabiliteit (1-jarig)	-0,05	-0,03	lager dan -0,10
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,81	0,81	kleiner dan 0,30
Solvabiliteit (excl. voorzieningen)	0,62	0,65	geen
Weerstandsvermogen (incl. mva*)	0,38	0,45	kleiner dan 0,05
Weerstandsvermogen (excl. mva*)	0,25	0,33	geen
Kapitalisatiefactor	0,60	0,67	geen

* mva: materiële vaste activa

Bovenstaande kengetallen zijn hieronder grafisch weergegeven.

Hierna vindt u de omschrijving en definitie per kengetal inclusief berekening.

Huisvestingsratio

Het kengetal "huisvestingsratio" geeft de verhouding weer tussen de huisvestingslasten en de totale lasten (inclusief financiële lasten).

- **Definitie:** Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen gedeeld door som van de totale lasten (inclusief financiële lasten).

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
- Huisvestingslasten	684.004		619.484	
- Afschrijvingen gebouwen en terreinen	42.129		36.922	
Som van de huisvestingslasten en afschrijvingen gebouwen en terreinen		726.133		656.406
- Totale lasten	10.056.814		9.526.243	
- Financiële lasten	65		-	
Som totale lasten en financiële lasten		10.056.879		9.526.243
Kengetal:	0,07		0,07	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde van groter dan 0,10.

De huisvestingsratio is voor 2019 lager dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2018 is de huisvestingsratio gelijk gebleven.

Liquiditeit (current ratio)

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de organisatie op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie:** De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, kortlopende effecten, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
- Liquide middelen	4.038.516		4.454.874	
- Vorderingen	627.025		717.287	
Vlottende activa		4.665.541		5.172.161
Kortlopende schulden		987.160		1.050.345
Kengetal:	4,73		4,92	

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,75.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 4,73 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit de posten benoemd in de toelichting op de balans onder 2.4 Kortlopende schulden.

De stichting heeft op 31 december 2019 de beschikking over € 4.038.516 aan liquide middelen en daarnaast € 627.025 openstaan aan nog te ontvangen bedragen.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 987.160.

De liquiditeit is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2018 is de liquiditeitspositie gedaald.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de totale baten.

- **Definitie:** Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
Resultaat		-446.091		-304.032
- Totaal baten	9.609.010		9.219.474	
- Financiële baten	1.778		2.737	
Som totaal baten inclusief financiële baten		9.610.788		9.222.211
Kengetal 1-jarig:		-0,05		-0,03

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde lager dan -0,10.

De rentabiliteit geeft aan hoeveel van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat.

De stichting heeft met de totale baten, te weten € 9.610.788, een resultaat behaald van -€ 446.091. Dit houdt in dat er naast de inzet van elke euro die ontvangen en besteed wordt er € 0,05 wordt ingeteerd op de reserves.

De rentabiliteit is voor 2019 hoger dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2018 is de rentabiliteitspositie gedaald.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de organisatie op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

- **Definitie inclusief voorzieningen:** Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
- Eigen vermogen	3.700.017		4.146.108	
- Voorzieningen	1.168.573		980.296	
Som eigen vermogen en voorzieningen		4.868.590		5.126.404
Totaal vermogen		5.998.180		6.332.364
Kengetal:		0,81		0,81

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,30.

Deze definitie van de solvabiliteit geeft aan dat 81% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 19% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

De solvabiliteit is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2018 is de solvabiliteitspositie gelijk gebleven.

- **Definitie exclusief voorzieningen:** Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Eigen vermogen	3.700.017	4.146.108
Totaal vermogen	5.998.180	6.332.364
Kengetal:	0,62	0,65

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van solvabiliteit.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorzien tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

- **Definitie inclusief materiële vaste activa:** Het eigen vermogen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten)

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
Eigen vermogen	3.700.017	4.146.108
- Totaal baten	9.609.010	9.219.474
- Financiële baten	1.778	2.737
Som totaal baten inclusief financiële baten	9.610.788	9.222.211
Kengetal:	0,38	0,45

De onderwijsinspectie hanteert een signaleringswaarde kleiner dan 0,05.

In deze definitie wordt de rol van het eigen vermogen als risicobuffer voor onvoorziene gebeurtenissen benadrukt.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement in de organisatie en het goed functioneren van de planning & control cyclus blijven altijd restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

Het weerstandsvermogen is voor 2019 groter dan de signaleringswaarde onderwijsinspectie. In vergelijking met 2018 is het weerstandsvermogen gedaald.

- **Definitie exclusief materiële vaste activa:** Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2019	31-12-2018
	€	€
- Eigen vermogen	3.700.017	4.146.108
- Materiële vaste activa	1.313.244	1.129.858
Verschil eigen vermogen en materiële vaste activa	2.386.773	3.016.250
- Totaal baten	9.609.010	9.219.474
- Financiële baten	1.778	2.737
Som totaal baten inclusief financiële baten	9.610.788	9.222.211
Kengetal:	0,25	0,33

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor deze berekening van het weerstandsvermogen.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is; dit om te signaleren of onderwijsorganisaties misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van hun taken.

- **Definitie:** De activazijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Omschrijving	31-12-2019		31-12-2018	
	€	€	€	€
- Balans totaal	5.998.180		6.332.364	
- Materiële vaste activa gebouwen en terreinen	215.353		144.380	
Vershil balans totaal en materiële vaste activa gebouwen en terreinen		5.782.827		6.187.984
- Totaal baten	9.609.010		9.219.474	
- Financiële baten	1.778		2.737	
Som totaal baten inclusief financiële baten		9.610.788		9.222.211
Kengetal:		0,60		0,67

De onderwijsinspectie hanteert geen signaleringswaarde voor de kapitalisatiefactor.

CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee willen we een beeld geven over de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van doorcentralisatie van de huisvesting.

Kengetallen

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Aantal leerlingen per 1 oktober	1.567	1.531	1.488	1.487	1.480
Personele bezetting in fte per 31 december					
Bestuur / Management	9,40	9,47	7,48	7,27	7,27
Personeel primair proces	91,78	87,09	82,99	78,61	78,61
Ondersteunend personeel	25,54	27,04	17,83	16,83	16,83
Totale personele bezetting	126,72	123,60	108,30	102,71	102,71

Overige kengetallen

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Aantal leerlingen / Totaal personeel	12,37	12,39	13,74	14,48	14,41
Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	17,07	17,58	17,93	18,92	18,83

- Toelichting op de kengetallen

de verwachte leerlingaantallen

De daling van het leerlingaantal zet door in 2020 (-/- 3%). Daarna stabiliseert het. Er is een prognose opgesteld per school. De leerlingontwikkeling varieert sterk per school.

de personele bezetting

De daling van het leerlingaantal heeft gevolgen voor de beschikbare middelen en derhalve ook voor de formatieruimte. De directeurs zijn binnen kaders vrij om te kiezen tussen OP en OOP. In de formatieprognose is gekozen om te rekenen met fluctuaties in OP vanaf 2021. Het inkrimpen van de formatie zal gebeuren door middel van natuurlijk verloop.

Balans

Activa	Realisatie 31-12-2018	Realisatie 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Materiële vaste activa	1.129.858	1.313.244	1.267.000	1.267.000	1.267.000
Financiële vaste activa	30.345	19.395	19.000	19.000	19.000
Totaal vaste activa	1.160.203	1.332.639	1.286.000	1.286.000	1.286.000
Vorderingen	717.287	627.025	650.000	650.000	650.000
Liquide middelen	4.454.874	4.038.516	3.558.143	3.225.836	2.933.521
Totaal vlottende activa	5.172.161	4.665.541	4.208.143	3.875.836	3.583.521
Totaal activa	6.332.364	5.998.180	5.494.143	5.161.836	4.869.521

Passiva	Realisatie 31-12-2018	Realisatie 31-12-2019	Prognose 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Algemene reserve	3.828.967	3.413.207	2.864.496	2.522.439	2.180.946
Bestemmingsreserves	317.141	286.810	283.036	279.036	275.036
Eigen vermogen	4.146.108	3.700.017	3.147.532	2.801.475	2.455.982
Voorzieningen	980.296	1.168.573	1.279.518	1.314.215	1.388.789
Langlopende schulden	155.615	142.430	122.093	101.146	79.750
Kortlopende schulden	1.050.345	987.160	945.000	945.000	945.000
Totaal passiva	6.332.364	5.998.180	5.494.143	5.161.836	4.869.521

- Toelichting op de balans

Per 1 januari 2020 is SPCOH-S gefuseerd met Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek met twee locaties. In de meerjarenbegroting waarop de continuïteitsparagraaf is gebaseerd, is deze fusie nog niet verwerkt.

Bij de materiële vaste activa hebben de investeringen en de afschrijvingen een vergelijkbaar niveau. De waarde van de materiële vaste activa blijft derhalve gelijk.

De vorderingen en kortlopende schulden hebben op balansdatum 219 een normaal niveau. Hier wordt dan ook vanuit gegaan voor de komende jaren.

De liquide middelen zijn de sluitpost in de balans. De komende jaren wordt een jaarlijks verlies voorzien. De liquide middelen nemen derhalve jaarlijks af.

De geprognoseerde resultaten zijn ten laste van het eigen vermogen gebracht. Door de komende jaren aanzienlijk te investeren in het onderwijs, daalt het eigen vermogen sterk. Het eigen vermogen blijft op een meer dan aanvaardbaar niveau zodat ook de kengetallen zoals weerstandsvermogen op peil blijven.

Jaarlijks wordt gemiddeld € 380.000 gedoteerd aan de voorziening groot onderhoud. De onttrekkingen volgens het Meerjaren Onderhoudsplan zijn in mindering gebracht op de voorziening.

Staat van baten en lasten

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Aantal leerlingen	1.567	1.531	1.488	1.487	1.480
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	8.279.974	8.833.214	8.554.757	8.725.852	8.900.369
Overige overheidsbijdragen	513.906	482.665	937.507	916.470	943.964
Overige baten	425.594	293.131	167.745	172.777	177.961
Totaal baten	9.219.474	9.609.010	9.660.009	9.815.099	10.022.294
Lasten					
Personeelslasten	7.913.321	8.300.929	8.436.264	8.394.287	8.547.851
Afschrijvingen	226.556	265.470	268.604	276.662	284.962
Huisvestingslasten	619.484	684.004	792.094	815.857	840.333
Overige lasten	766.882	806.411	719.126	676.350	696.641
Doorbetalings aan schoolbesturen	-	-	-	-	-
Totaal lasten	9.526.243	10.056.814	10.216.088	10.163.156	10.369.787
Saldo baten en lasten	-306.769	-447.804	-556.079	-348.057	-347.493
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	2.737	1.778	2.000	2.000	2.000
Financiële lasten	-	65	-	-	-
Totaal financiële baten en lasten	2.737	1.713	2.000	2.000	2.000
Totaal resultaat	-304.032	-446.091	-554.079	-346.057	-345.493

- Toelichting op de staat van baten en lasten

De stichting PCO Hillegersberg-Schiebroek heeft meer reserves dan volgens de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen strikt noodzakelijk is. In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een dusdanig negatief resultaat dat het vermogen naar een aanvaardbaar niveau zal dalen. De SPCOHS heeft bij het opstellen van de meerjarenbegroting de grootste zorgvuldigheid betracht. De begroting gaat uit van de huidige (bekende) wet- en regelgeving. De begroting is onderhevig aan risico's en onzekerheden, de werkelijke resultaten en gebeurtenissen kunnen aanmerkelijk afwijken van de huidige verwachtingen. Er is in de meerjarenbegroting niet gewerkt met scenario's. Er ligt een grondige analyse van de ontwikkeling van het aantal leerlingen en de daarmee te verwachten inkomsten ten grondslag aan de begroting. Het leerlingaantal zal naar verwachting dalen. Uitgaven zijn gebaseerd op ervaringscijfers en de te verwachten continuïteit in de bedrijfsvoering.

Overige rapportages

- Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Om de continuïteit te bewaken van een bestuur met vier scholen is uitvoering gegeven aan een goed werkende planning- en controlcyclus. Dit betreft het jaarlijks opstellen van een meerjarenbegroting en het tijdig bespreken en bijsturen naar aanleiding van de periodieke rapportages. Gedurende het begrotingsproces worden leerlingprognoses en ambitieuze onderwijsdoelstellingen op uitvoerbaarheid getoetst en vervolgens vastgelegd in een goedgekeurde meerjarenbegroting. Ook worden de risico's opnieuw doorgenomen en maatregelen om deze te verminderen afgesproken. In voorkomende gevallen worden de kosten daarvan in de begroting opgenomen. In het bestuursformatieplan worden de formatie van de scholen en de bestuursondersteuning, alsmede het personeelsbeleid binnen het kader van de meerjarenbegroting nader uitgewerkt. De meerjareninvesteringen worden als onderdeel van het begrotingsproces jaarlijks vastgelegd.

Door middel van financiële rapportages met een uitputtingsbegroting voor de overig te besteden middelen per jaar, wordt nauwkeurig bijgehouden wat de stand van zaken is ten aanzien van de financiën. Voor wat betreft de personele uitgaven geschiedt dit maandelijks. Met een simpel doch doeltreffend overzicht wordt ook de ontwikkeling van het leerlingaantal gemonitord. Het aantal leerlingen bepaalt immers de hoogte van het in het komende jaar te ontvangen subsidiebedrag. Door scherpe monitoring zijn de bakens snel en doeltreffend te verzetten.

- Risicomanagement en de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

De belangrijkste risico's en onzekerheden zijn weergegeven in de afzonderlijke bijlage Risicoparagraaf.

Subsidie gemeente Rotterdam

Stichting PCO Hillegersberg-Schiebroek ontvangt tot nu toe substantiële bedragen aan additionele subsidie van de gemeente Rotterdam. Deze inkomsten zijn echter afhankelijk van jaarlijkse raadsbesluiten en daarmee afhankelijk van de politieke realiteit en is continuering in hoge mate onzeker.

Personeelsopbouw

De leeftijdsgroep 20 tot 40 jaar is ruim vertegenwoordigd in de scholen. Zwangerschaps-, bevallings- en ouderschapsverlof zijn veel voorkomend onder het personeel. Vervangers zijn moeilijk te vinden. Door samenwerking met andere besturen wordt dit probleem zoveel mogelijk opgelost.

JAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Gebouwen	240	5	500
Terreinen	240	5	500
Inventaris en apparatuur			
- Alarm	180	7	500
- Zonnepanelen	120	10	500
- Installaties	180	7	500
- Bureau's	240	5	500
- Stoelen	96	12,5	500
- Kasten	240	5	500
- Leerlingsets	240	5	500
- Huishoudelijke apparaten	60	20	500
- ICT	60	20	500
- Touchscreens	72	16,67	500
Overige materiële vaste activa			
- Methoden A, B, C etc.	96	12,5	500
- Spel en Sportmaterialen	96	12,5	500

Gebouwen

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

Overige vorderingen

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen omvatten waarborgsommen die tot het einde van de looptijd zullen worden aangehouden.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas banktegoeden .

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve(s) en bestemmingsreserve(s) en/of -fonds(en).

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Omschrijving	Doel	Beperkingen	EUR
- Reserve personeels- en arbeidsmarktbeleid			40.367
- Reserve nulmeting			9.224
- Algemene reserve privaat			237.219

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voor het contant maken van de waarde van de voorziening wordt gerekend met een rekenrente welke voor eind 2019 wordt bepaald. De berekening is als volgt:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) -/- Inflatie (bron: CBS).

Voor 2019 wordt er gerekend met een rekenrente van -0,70%. Waarbij de waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 2,00% en de uitgangswaarde voor de inflatie 2,70% is.

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden ouder dan 57 jaar waarbij een opnameplan is overeengekomen voor een looptijd van maximaal 5 jaar. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Voorziening groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde.

Onder deze post valt onder meer vooruitontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies moeten zichtbaar in mindering gebracht worden op de materiële vaste activa of als schuld gepresenteerd worden onder vooruitontvangen investeringssubsidies.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen Staat van Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen. De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen. De instelling is volgens de cao aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2019 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2019 97,80%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2019
En vergelijkende cijfers 2018, - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.313.244		1.129.858	
1.1.3	Financiële vaste activa	19.395		30.345	
	<i>Totaal vaste activa</i>		1.332.639		1.160.203
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	665.294		719.118	
1.2.4	Liquide middelen	4.542.109		4.919.267	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		5.207.403		5.638.385
	TOTAAL ACTIVA		6.540.042		6.798.588
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	4.217.403		4.541.048	
2.2	Voorzieningen	1.168.573		980.296	
2.3	Langlopende schulden	142.430		155.615	
2.4	Kortlopende schulden	1.011.636		1.121.629	
	TOTAAL PASSIVA		6.540.042		6.798.588

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019
En vergelijkende cijfers 2018

		2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	8.833.214		8.459.163		8.279.974	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	1.102.697		1.076.815		1.146.540	
3.5	Overige baten	297.336		140.270		416.049	
	<i>Totaal baten</i>		10.233.247		9.676.248		9.842.563
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	8.735.156		8.614.370		8.313.412	
4.2	Afschrijvingen	265.470		290.511		226.556	
4.3	Huisvestingslasten	691.963		481.271		622.039	
4.4	Overige lasten	866.109		671.659		889.670	
	<i>Totaal lasten</i>		10.558.698		10.057.811		10.051.677
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-325.451		-381.563		-209.114
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	1.871		2.100		2.869	
6.2	Financiële lasten	65		-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		1.806		2.100		2.869
	Totaal resultaat *		<u>-323.645</u>		<u>-379.463</u>		<u>-206.245</u>
*(- is negatief)							
<u>Resultaatbestemming:</u>							
	Onttrekking Algemene reserve Privaat		-11.867				39.036
	Onttrekking Algemene Reserve Publiek		-415.760				-355.811
	Toevoeging Algemene Reserve Publiek		122.444				97.788
	Onttrekking P&A Arbo		-14.494				16.765
	Onttrekking Nulmeting		-3.971				-4.022
			<u>-323.647</u>				<u>-206.244</u>

GECONSOLIDEERDE KASSTROOMOVERZICHT 2019
En vergelijkende cijfers 2018

		2019		2018	
	Ref.	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)			-325.451		-209.114
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2		265.470		226.556
- Mutaties voorzieningen	2.2		188.276		32.831
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat			453.746		259.387
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2/-1.2.2.14		52.957		-18.376
- Kortlopende schulden	2.4/-2.4.18		-109.993		205.926
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal			-57.036		187.550
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			71.259		237.823
Ontvangen interest	6.1.1/-1.2.2.14		2.738		8.956
Betaalde interest	6.2.1/-2.4.18		65		-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			73.932		246.779
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2		-448.857		-289.321
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3		10.950		-9.795
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-437.907		-299.116
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen langlopende schulden	2.3		15.774		29.450
Aflossing langlopende schulden	2.3		-28.959		-27.875
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-13.185		1.575
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen	1.2.4		-377.158		-50.762
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
			2019		2018
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1			4.919.267		4.970.029
Mutatie boekjaar liquide middelen			-377.158		-50.762
Stand liquide middelen per 31-12			4.542.109		4.919.267

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1.1.2 Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	1.1.2.5 Vaste bedrijfs-activa in uitvoering en vooruitbetalingen op MVA	1.1.2.6 Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbare MVA	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2019							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	377.144	3.466	2.262.966	1.019.647	-	-	3.663.223
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	236.230	-	1.524.730	771.308	-	-	2.532.268
Materiële vaste activa per 01-01-2019	140.914	3.466	738.236	248.339	-	-	1.130.955
Verloop gedurende 2019							
Investerings	114.201	-	308.920	25.736	-	-	448.857
Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	41.956	173	166.232	57.110	-	-	265.471
Mutatie gedurende 2019	72.245	173	142.688	31.374	-	-	183.386
Stand per 31-12-2019							
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	491.344	3.466	2.571.886	1.045.383	-	-	4.112.079
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	278.186	1.271	1.690.962	828.417	-	-	2.798.836
Materiële vaste activa per 31-12-2019	213.158	2.195	880.924	216.966	-	-	1.313.243

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2019	Investe- ringen 2019	Desinves- teringen 2019	Waarde- verandering 2019	Resultaat 2019	Boek- waarde 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen	30.345	-	10.950	-	-	19.395
	Totaal Financiële vaste activa	30.345	-	10.950	-	-	19.395

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.2.2.2	OCW	419.885	406.733
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	180.969	258.236
1.2.2.6	Personeel	4.000	4.000
	<i>Subtotaal vorderingen</i>	<i>604.854</i>	<i>668.969</i>
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	33.196	20.072
1.2.2.14	Te ontvangen interest	1.801	2.668
1.2.2.15	Overige overlopende activa	25.443	27.409
	<i>Overlopende activa</i>	<i>60.440</i>	<i>50.149</i>
	Totaal Vorderingen	665.294	719.118

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar.

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	79	652
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	4.542.030	4.918.615
	Totaal Liquide middelen	4.542.109	4.919.267

2 Passiva

2.1	Elgen vermogen	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1	Groepsvermogen								
2.1.1.1	Algemene reserve	4.097.900	126.007	-	4.223.907	4.223.907	-293.314	-	3.930.593
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	439.342	-371.287	-	68.055	68.055	-18.465	-	49.591
2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	-	249.086	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219
2.1.1	Totaal Groepsvermogen	4.537.242	3.806	-	4.541.048	4.541.048	-323.646	-	4.217.403
	Totaal Eigen vermogen	4.537.242	3.806	-	4.541.048	4.541.048	-323.646	-	4.217.403

De toelichting over de beperkte doelstelling(en) van de reserve(s) is/zijn vermeld in de Grondslagen.

2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.2.4	Reserve personeels- en arbeidsmarktbeleid	-98.152	153.013	-	54.861	54.861	-14.494	-	40.367
2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	17.216	-4.022	-	13.194	13.194	-3.971	-	9.224
	Totaal bestemmingsreserves (publiek)	439.342	-371.287	-	68.055	68.055	-18.465	-	49.591

2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	210.050	39.036	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219
	Totaal bestemmingsreserves (privaat)	210.050	39.036	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219

2.2	Voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotatie 2019	Onttrek-king 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	22.388	22.089	26.475
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	890.151	292.936	100.942	-	1.082.145	579.811	502.334	-
	Totaal Voorzieningen	980.297	308.725	120.449	-	1.168.573	602.199	524.423	26.475

* bij netto contante waarde

2.2.1	Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotatie 2019	Onttrek-king 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	22.388	22.089	26.475
	Totaal personele voorzieningen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	22.388	22.089	26.475

* bij netto contante waarde

2.3	Langlopende schulden	Stand per 01-01-2019	Aangega- lening in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12-2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
		€	€	€	€	€	€	
2.3.7	Overige langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	
	Totaal Langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	

2.3.7	Overige langlopende schulden	Stand per 01-01-2019	Aangega- lening in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12-2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
		€	€	€	€	€	€	
2.3.7.5	Vooruitontvangen investeringssubsidies	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	
	Totaal Overige langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2019	31-12-2018
-----	----------------------	------------	------------

	€	€	€	€
2.4.8	Crediteuren	153.254		305.197
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	336.081		342.566
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	107.168		89.847
2.4.12	Kortlopende overige schulden	4.700		9.062
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		<i>640.060</i>	<i>746.672</i>
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	67.642		25.426
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	10.600		17.200
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	272.380		262.657
2.4.19	Overige overlopende passiva	20.954		69.673
	<i>Overlopende passiva</i>		<i>371.576</i>	<i>374.956</i>
	Totaal Kortlopende schulden		<u>1.011.636</u>	<u>1.121.628</u>

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE GECONSOLIDEERDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	7.976.133		7.937.766		7.722.270	
	Totaal Rijksbijdrage		7.976.133		7.937.766		7.722.270
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	764.535		502.630		478.987	
	Totaal Rijksbijdragen		764.535		502.630		478.987
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		92.546		18.767		78.717
	Totaal Rijksbijdragen		8.833.214		8.459.163		8.279.974
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	1.102.697		1.076.815		1.146.540	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		1.102.697		1.076.815		1.146.540
	Totaal overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		1.102.697		1.076.815		1.146.540
3.5	Overige baten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	59.123		69.585		58.266	
3.5.2	Detachering personeel	-		-		26.846	
3.5.5	Ouderbijdragen	176.189		-		219.289	
3.5.10	Overige	62.024		70.685		111.649	
	Totaal overige baten		297.336		140.270		416.050

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

	2019		Begroot 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	6.272.078		8.340.470		6.138.607	
4.1.1.2 Sociale lasten	860.984		-		839.290	
4.1.1.3 Premies Participatiefonds	224.395		-		274.867	
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	12.012		-		11.136	
4.1.1.5 Pensioenpremies	931.921		-		789.962	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		8.301.390		8.340.470		8.053.862
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	15.789		-		22.178	
4.1.2.3 Overige	549.917		313.900		317.327	
Totaal overige personele lasten		565.706		313.900		339.505
4.1.3 Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.3 Overige uitkeringen personeel	131.940		40.000		79.957	
Af: Ontvangen uitkeringen personeel		131.940		40.000		79.957
Totaal personele lasten		8.735.156		8.614.370		8.313.410

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 171 in 2019 (2018: 163). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2019	2018
Bestuur / Management	11	10
Personeel primair proces	122	123
Ondersteunend personeel	38	30
Totaal gemiddeld aantal werknemers	171	163

4.2 Afschrijvingen

	2019		Begroot 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa	265.470		290.511		226.556	
Totaal afschrijvingen		265.470		290.511		226.556

4.3 Huisvestingslasten

	2019		Begroot 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.3.1 Huur	62.079		74.751		40.996	
4.3.3 Onderhoudslasten (klein onderhoud)	60.925		69.750		121.773	
4.3.4 Energie en water	101.969		97.400		88.479	
4.3.5 Schoonmaakkosten	143.971		157.250		139.672	
4.3.6 Belastingen en heffingen	23.939		22.750		28.683	
4.3.7 Dotatie onderhoudsvoorziening	292.936		36.820		168.768	
4.3.8 Overige	6.143		22.550		33.668	
Totaal huisvestingslasten		691.962		481.271		622.039

4.3.8	Overige huisvestingslasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.3.8.1	Tuinonderhoud		670		6.000		13.156
4.3.8.2	Bewaking/beveiliging		4.492		11.950		10.141
4.3.8.3	Overige huisvestingslasten		980		4.600		10.370
	Totaal huisvestingslasten		6.142		22.550		33.667

4.4	Overige lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten		186.260		183.245		190.323
4.4.2	Inventaris en apparatuur		19.104		12.500		39.710
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen		349.069		287.500		313.778
4.4.5	Overige		311.676		188.414		345.859
	Totaal overige lasten		866.109		671.659		889.670

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten		140.926		166.350		176.222
4.4.1.1	Fusiekosten		30.935		-		-
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten		424		2.625		829
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten		10.023		9.780		6.729
4.4.1.4	Kantoorartikelen		401		2.490		1.910
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten		3.550		2.000		4.633
	Totaal administratie- en beheerslasten		186.259		183.245		190.323

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants-honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

		2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening		19.043		19.950		18.819
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden		10.020		4.950		8.128
4.4.1.1.3	Fiscale advisering		440		1.500		12.886
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten		823		-		2.516
			30.326		26.400		42.349

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidige en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting en de in de consolidatie betrokken verbonden partijen zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging

Bovenstaande accountants-honoraria zijn verwerkt op basis van het lastenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	3.018		-		-	
4.4.5.2	Representatiekosten	15.263		7.700		12.146	
4.4.5.3	Huishoudelijke kosten	10.033		11.080		9.613	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	84.117		1.000		161.972	
4.4.5.6	Contributies	22.981		18.250		19.010	
4.4.5.7	Abonnementen	5.658		10.100		11.655	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	5.796		2.250		379	
4.4.5.9	Verzekeringen	10.676		14.634		10.840	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	44.926		38.150		37.785	
4.4.5.11	Toetsen en testen	9.101		4.800		2.748	
4.4.5.12	Culturele vorming	28.210		16.250		28.962	
4.4.5.13	Overige overige lasten	71.897		64.200		50.750	
	Totaal overige lasten		311.676		188.414		345.860

6 Financiële baten en lasten

6.1	Financiële baten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.871		2.100		2.869	
	Totaal financiële baten		1.871		2.100		2.869

6.2	Financiële lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	65		-		-	
	Totaal financiële lasten		65		-		-

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET GECONSOLIDEERDE RESULTAAT

		Resultaat 2019	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		-293.314
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
2.1.2.4	Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	-14.494	
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-3.971	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-18.465
2.1.3	<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>		
2.1.3.1	Algemene reserve privaat	-11.867	
	Totaal bestemmingsreserves privaat		-11.867
	Totaal resultaat		-323.646

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

En vergelijkende cijfers 2018. - na verwerking resultaatbestemming -

		31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.313.244		1.129.858	
1.1.3	Financiële vaste activa	19.395		30.345	
	<i>Totaal vaste activa</i>		1.332.639		1.160.203
1.2	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	627.025		717.287	
1.2.4	Liquide middelen	4.038.516		4.454.874	
	<i>Totaal vlottende activa</i>		4.665.541		5.172.161
	TOTAAL ACTIVA		5.998.180		6.332.364
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	3.700.017		4.146.108	
2.2	Voorzieningen	1.168.573		980.296	
2.3	Langlopende schulden	142.430		155.615	
2.4	Kortlopende schulden	987.160		1.050.345	
	TOTAAL PASSIVA		5.998.180		6.332.364

ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019
En vergelijkende cijfers 2018

		2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	8.833.214		8.459.163		8.279.974	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	482.665		551.159		513.906	
3.5	Overige baten	293.131		140.270		425.594	
	<i>Totaal baten</i>		9.609.010		9.150.592		9.219.474
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	8.300.929		8.186.604		7.913.321	
4.2	Afschrijvingen	265.470		290.511		226.556	
4.3	Huisvestingslasten	684.004		463.021		619.484	
4.4	Overige lasten	806.411		606.264		766.882	
	<i>Totaal lasten</i>		10.056.814		9.546.400		9.526.243
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-447.804		-395.808		-306.769
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	1.778		2.000		2.737	
6.2	Financiële lasten	65		-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		1.713		2.000		2.737
	Totaal resultaat *		-446.091		-393.808		-304.032
*(- is negatief)							
<u>Resultaatbestemming:</u>							
	Onttrekking Algemene reserve Privaat		-11.867				39.036
	Onttrekking Algemene Reserve Publiek		-415.760				-355.811
	Onttrekking P&A Arbo		-14.494				16.765
	Onttrekking Nulmeting		-3.971				-4.022
			-446.091				-304.032

ENKELVOUDIGE KASSTROOMOVERZICHT 2019
En vergelijkende cijfers 2018

		2019		2018	
	Ref.	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)			-447.804		-306.769
<i>Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
- Afschrijvingen	4.2	265.470		226.556	
- Mutaties voorzieningen	2.2	188.276		32.831	
Totaal van aanpassingen voor aansluiting met het bedrijfsresultaat			453.746		259.387
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
- Vorderingen	1.2.2/-1.2.2.14	89.432		-13.639	
- Kortlopende schulden	2.4/-2.4.18	-63.185		152.975	
Totaal van aanpassingen in werkkapitaal			26.247		139.336
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			32.189		91.954
Ontvangen interest	6.1.1/-1.2.2.14		2.608		8.517
Betaalde interest	6.2.1/-2.4.18		65		-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			34.732		100.471
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-448.857		-289.321	
Overige investeringen in financiële vaste activa	1.1.3	10.950		-9.795	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			-437.907		-299.116
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Nieuw opgenomen langlopende schulden	2.3	15.774		29.450	
Aflossing langlopende schulden	2.3	-28.959		-27.875	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-13.185		1.575
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Mutatie liquide middelen	1.2.4		-416.357		-197.070
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2019		2018	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		4.454.874		4.651.944	
Mutatie boekjaar liquide middelen		-416.357		-197.070	
Stand liquide middelen per 31-12			4.038.517		4.454.874

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN ENKELVOUDIGE POSTEN VAN DE BALANS

1.1.2	Materiële vaste activa	1.1.2.1 Gebouwen	1.1.2.2 Terreinen	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2.4 Overige materiële vaste activa	1.1.2.5 Vaste bedrijfs- activa in uitvoering en vooruit- betalingen op MVA	1.1.2.6 Niet aan de bedrijfsuit- oefening dienstbare MVA	Totaal materiële vaste activa
		€	€	€	€	€	€	€
Stand per 01-01-2019								
	Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	377.144	3.466	2.262.966	1.019.647	-	-	3.663.223
	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	236.230	-	1.524.730	771.308	-	-	2.532.268
	Materiële vaste activa per 01-01-2019	140.914	3.466	738.236	248.339	-	-	1.130.955
Verloop gedurende 2019								
	Investerings	114.201	-	308.920	25.736	-	-	448.857
	Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-	-
	Afschrijvingen	41.956	173	166.232	57.110	-	-	265.471
	Mutatie gedurende 2019	72.245	173-	142.688	31.374-	-	-	183.386
Stand per 31-12-2019								
	Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	491.344	3.466	2.571.886	1.045.383	-	-	4.112.079
	Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	278.186	1.271	1.690.962	828.417	-	-	2.798.836
	Materiële vaste activa per 31-12-2019	213.158	2.195	880.924	216.966	-	-	1.313.243

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE ENKELVOUDIGE BALANS

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde 1-1-2019	Investe- ringen 2019	Desinves- teringen 2019	Waarde- verandering 2019	Resultaat 2019	Boek- waarde 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€
1.1.3.8	Overige vorderingen	30.345	-	10.950	-	-	19.395
	Totaal Financiële vaste activa	30.345	-	10.950	-	-	19.395

1.2 Vlottende activa

1.2.2	Vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.2.2.2	OCW	419.885	406.733
1.2.2.3	Gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	79.142	192.153
1.2.2.6	Personeel	4.000	4.000
1.2.2.10	Overige vorderingen	63.652	65.916
	<i>Subtotaal vorderingen</i>	<i>566.679</i>	<i>668.802</i>
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	33.196	18.540
1.2.2.14	Te ontvangen interest	1.707	2.537
1.2.2.15	Overige overlopende activa	25.443	27.409
	<i>Overlopende activa</i>	<i>60.346</i>	<i>48.486</i>
	Totaal Vorderingen	627.025	717.288

Alle vorderingen genoemd onder 1.2.2 hebben een looptijd korter dan een jaar .

1.2.2.10	Overige vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.2.2.10.4	Rekeningen courant	63.652	65.916
	Totaal Overige vorderingen	63.652	65.916

1.2.4	Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
		€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen	79	652
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	4.038.438	4.454.222
	Totaal liquide middelen	4.038.517	4.454.874

2 Passiva

2.1	Eigen vermogen	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1	Eigen vermogen								
2.1.1.1	Algemene reserve	3.800.747	28.220	-	3.828.967	3.828.967	-415.760	-	3.413.207
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	439.342	-371.287	-	68.055	68.055	-18.465	-	49.591
2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	-	249.086	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219
	Totaal Eigen vermogen	4.240.089	-93.981	-	4.146.108	4.146.108	-446.092	-	3.700.017

De toelichting over de beperkte doelstelling(en) van de reserve(s) is/zijn vermeld in de Grondslagen.

2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.2.4	Reserve personeels- en arbeidsmarktbeleid	-98.152	153.013	-	54.861	54.861	-14.494	-	40.367
2.1.1.2.10	Reserve nulmeting	17.216	-4.022	-	13.194	13.194	-3.971	-	9.224
	Totaal bestemmingsreserves (publiek)	439.342	-371.287	-	68.055	68.055	-18.465	-	49.591

2.1.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 01-01-2018	Resultaat 2018	Overige mutaties	Stand per 31-12-2018	Stand per 01-01-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.3.1	Algemene reserve privaat	210.050	39.036	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219
	Totaal bestemmingsreserves (privaat)	210.050	39.036	-	249.086	249.086	-11.867	-	237.219

2.2	Voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotatie 2019	Onttrek-king 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	23.270	24.748	38.410
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	890.151	292.936	100.942	-	1.082.145	579.811	502.334	-
	Totaal Voorzieningen	980.297	308.725	120.449	-	1.168.573	603.081	527.082	38.410

* bij netto contante waarde

2.2.1	Personele voorzieningen	Stand per 01-01-2019	Dotatie 2019	Onttrek-king 2019	Vrijval 2019	Stand per 31-12-2019	Bedrag < 1 jaar	Bedrag 1 t/m 5 jaar	Bedrag > 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	23.270	24.748	38.410
	Totaal personele voorzieningen	90.146	15.789	19.507	-	86.428	23.270	24.748	38.410

* bij netto contante waarde

2.3	Langlopende schulden	Stand per 01-01-2019	Aangega- lene in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12-2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
		€	€	€	€	€	€	
2.3.7	Overige langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	
	Totaal Langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	

2.3.7	Overige langlopende schulden	Stand per 01-01-2019	Aangega- ne lening in 2019	Aflossing in 2019	Stand per 31-12-2019	Looptijd > 1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente per- centage
		€	€	€	€	€	€	
2.3.7.5	Vooruitontvangen investeringssubsidies	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	
	Totaal Overige langlopende schulden	155.615	15.774	28.959	142.430	118.100	39.930	

2.4	Kortlopende schulden	31-12-2019		31-12-2018	
		€	€	€	€
2.4.6	Schulden aan gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen	38.857		-	
2.4.8	Crediteuren	153.254		305.197	
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	325.597		335.301	
2.4.10	Schulden terzake van pensioenen	107.079		90.430	
2.4.12	Kortlopende overige schulden	1.269		9.062	
	<i>Subtotaal kortlopende schulden</i>		626.056		739.990
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW	67.642		25.426	
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	10.600		17.200	
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	266.956		257.656	
2.4.19	Overige overlopende passiva	15.905		10.073	
	<i>Overlopende passiva</i>		361.103		310.355
	Totaal Kortlopende schulden		987.159		1.050.345

TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE ENKELVOUDIGE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	7.976.133		7.937.766		7.722.270	
	Totaal Rijksbijdrage		7.976.133		7.937.766		7.722.270
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	764.535		502.630		478.987	
	Totaal Rijksbijdragen		764.535		502.630		478.987
3.1.4	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV		92.546		18.767		78.717
	Totaal Rijksbijdragen		8.833.214		8.459.163		8.279.974
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en - subsidies overige overheden						
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en Gemeenschappelijke Regelingen - bijdragen en -subsidies	482.665		551.159		513.906	
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		482.665		551.159		513.906
	Totaal overheidsbijdragen en - subsidies overige overheden		482.665		551.159		513.906
3.5	Overige baten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	70.656		69.585		69.607	
3.5.2	Detachering personeel	-		-		26.846	
3.5.5	Ouderbijdragen	160.499		-		219.289	
3.5.10	Overige	61.975		70.685		109.852	
	Totaal overige baten		293.130		140.270		425.594

4 Lasten

4.1 Personeelslasten

	2019		Begroot 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1 Lonen en salarissen	5.911.070		7.953.104		5.813.909	
4.1.1.2 Sociale lasten	843.426		-		824.160	
4.1.1.3 Premies Participatiefonds	224.395		-		274.867	
4.1.1.4 Premies Vervangingsfonds	12.012		-		11.136	
4.1.1.5 Pensioenpremies	922.948		-		781.059	
Totaal lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		7.913.851		7.953.104		7.705.131
4.1.2 Overige personele lasten						
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	15.789		-		22.178	
4.1.2.3 Overige	503.230		273.500		265.970	
Totaal overige personele lasten		519.019		273.500		288.148
4.1.3 Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.3 Overige uitkeringen personeel	131.940		40.000		79.957	
Af: Ontvangen uitkeringen personeel		131.940		40.000		79.957
Totaal personele lasten		8.300.930		8.186.604		7.913.322
4.1.2.3 Overige						
	€	€	€	€	€	€
Kosten BGZ en Arbo zorg	14.494		15.000		8.933	
(Na)scholing	167.993		148.000		95.138	
Kosten werving personeel	1.534		-		19.212	
Kosten uitbestedingen derden	283.875		59.000		105.872	
Schoolbegeleiding	25.651		-		-	
Overige pers gerelateerde kstn	9.684		51.500		36.815	
		503.230		273.500		265.970

Gemiddeld aantal werknemers

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt 171 in 2019 (2018: 163). Hieronder is de onderverdeling te vinden van het gemiddeld aantal werknemers.

	2019	2018
Bestuur / Management	11	10
Personeel primair proces	122	123
Ondersteunend personeel	38	30
Totaal gemiddeld aantal werknemers	171	163

4.2 Afschrijvingen

	2019		Begroot 2019		2018	
	€	€	€	€	€	€
4.2.2 Afschrijvingen op materiële vaste activa						
	265.470		290.511		226.556	
Totaal afschrijvingen		265.470		290.511		226.556

4.3	Huisvestingslasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	59.484		59.501		38.441	
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)						
		55.761		69.000		121.773	
4.3.4	Energie en water	101.969		97.400		88.479	
4.3.5	Schoonmaakkosten	143.971		157.250		139.672	
4.3.6	Belastingen en heffingen	23.939		22.750		28.683	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	292.936		36.820		168.768	
4.3.8	Overige	5.942		20.300		33.668	
	Totaal huisvestingslasten		684.002		463.021		619.484

4.3.8	Overige huisvestingslasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.3.8.1	Tuinonderhoud	470		4.500		13.156	
4.3.8.2	Bewaking/beveiliging	4.492		11.950		10.141	
4.3.8.3	Overige huisvestingslasten	980		3.850		10.370	
	Totaal huisvestingslasten		5.942		20.300		33.667

4.4	Overige lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten	154.502		151.600		157.486	
4.4.2	Inventaris en apparatuur	17.887		10.300		34.333	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	337.393		272.000		300.717	
4.4.5	Overige	296.630		172.364		274.346	
	Totaal overige lasten		806.412		606.264		766.882

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten	111.344		136.800		145.816	
4.4.1.1	Fusiekosten	30.935		-		-	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	424		2.300		829	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	8.429		8.410		4.905	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	401		2.390		1.894	
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	2.969		1.700		4.043	
	Totaal administratie- en beheerslasten		154.502		151.600		157.487

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

		2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	12.310		15.000		13.204	
4.4.1.1.2	Andere controlewerkzaamheden	5.566		-		3.500	
4.4.1.1.3	Fiscale advisering	440		-		12.270	
4.4.1.1.4	Andere niet-controlediensten	823		-		1.599	
			19.139		15.000		30.573

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor in het huidig en/of vorig boekjaar.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountantshonoraria zijn verwerkt op basis van het lastenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	3.018		-		-	
4.4.5.2	Representatiekosten	14.310		7.000		12.111	
4.4.5.3	Huishoudelijke kosten	4.863		7.380		5.844	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	83.992		-		104.266	
4.4.5.6	Contributies	22.711		17.750		18.767	
4.4.5.7	Abonnementen	5.658		9.900		11.541	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	5.796		2.250		379	
4.4.5.9	Verzekeringen	3.475		7.234		4.310	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	43.599		37.000		36.685	
4.4.5.11	Toetsen en testen	9.101		4.800		2.748	
4.4.5.12	Culturele vorming	28.210		16.250		28.962	
4.4.5.13	Overige overige lasten	71.897		62.800		48.735	
	Totaal overige lasten		296.630		172.364		274.348

6	Financiële baten en lasten	2019		Begroot 2019		2018	
		€	€	€	€	€	€
6.1	Financiële baten						
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	1.778		2.000		2.737	
	Totaal financiële baten		1.778		2.000		2.737
6.2	Financiële lasten						
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	65		-		-	
	Totaal financiële lasten		65		-		-

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT ENKELVOUDIG

		Resultaat 2019	
		€	€
2.1.1	Algemene reserve (publiek)		-415.760
2.1.2	<u>Bestemmingsreserves (publiek)</u>		
2.1.2.4	Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	-14.494	
2.1.2.10	Reserve nulmeting	-3.971	
	Totaal bestemmingsreserves publiek		-18.465
2.1.3	<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>		
2.1.3.1	Algemene reserve privaat	-11.867	
	Totaal bestemmingsreserves privaat		-11.867
	Totaal resultaat		-446.092

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

De uitbraak van het coronavirus in februari 2020 raakt ook Stichting P.C.O. Hillegersberg-Schiebroek. Er is veel onzekerheid en de gevolgen kunnen nog niet volledig worden overzien hoewel inmiddels wel duidelijk is dat de scholen gedeeltelijk weer op kunnen. De ontwikkelingen volgen zich op dit moment in snel tempo op en het is nog niet duidelijk wanneer alle activiteiten weer in volle omvang kunnen plaatsvinden. Stichting P.C.O. Hillegersberg-Schiebroek wordt met name gefinancierd vanuit rijksbijdragen. Dit betekent dat deze inkomsten niet teruglopen en de financiële consequenties relatief beperkt zijn. De gevolgen zijn vooral operationeel zichtbaar in het geven van onderwijs aan de kinderen. Stichting P.C.O. Hillegersberg-Schiebroek beschikt over voldoende financiële buffers om de impact hiervan op te kunnen vangen.

Per 1 januari 2020 heeft er een fusie plaatsgevonden met de Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek.

VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm 2019	Statutaire zetel	Code activi- teiten	Eigen vermogen 31-12-19 €	Resultaat 2019 €	Omzet 2019 €	Verklaring art. 2:403 BW ja/nee	Deelname- percentage	Conso- lidatie ja/nee
Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek	Stichting	Rotterdam	4	517.366	122.446	-	Nee	0% Ja	
Vereniging voor PCO Noordrand)*	Vereniging	Rotterdam	4	658.860	4.088	-	Nee	0% nee	
Totaal				<u>1.176.246</u>	<u>126.534</u>	<u>-</u>			

)* De laatste bekende cijfers zijn van het jaar 2017

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

VERANTWOORDING SUBSIDIES

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Prestatie afgerond?
Subsidie voor studieverlof	928625	28-08-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	928604	28-08-2018	Ja
Subsidie voor studieverlof	1006243	13-08-2019	Nee
Subsidie voor studieverlof	1006083	13-08-2019	Nee
Subsidie voor studieverlof	1006331	13-08-2019	Nee
Doorstroom programma po-vo	DPOVO19130	28-08-2019	Nee

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

G2-A Aflopend per ultimo 2019

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m 2018 €	Lasten t/m 2018 €	Stand 1-1-2019 €	Ontvangen in 2019 €	Lasten in 2019 €	Te verrekenen ultimo 2019 €
			-	-	-	-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen t/m 2018 €	Lasten t/m 2018 €	Stand 1-1-2019 €	Ontvangen in 2019 €	Lasten in 2019 €	Stand ultimo 2019 €	Saldo nog te be- steden ultimo 2019 €
			-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal			-	-	-	-	-	-	-	-

ter identificatie
VAN REE ACCOUNTANTS

WNT-VERANTWOORDING 2019

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria te weten:

- (a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- (b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten, en
- (c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren.

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaarderingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2019
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	2
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	7
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 138.000

Afwijkende bezoldiging

Er is geen afwijkende bezoldiging van toepassing voor het verslagjaar 2019.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

De volgende leidinggevende topfunctionarissen en toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Topfunctionaris			
Aanhef	De heer	Mevrouw	De heer
Voorletters	D.	M.C.	A.J.C.
Tussenvoegsel			
Achternaam	Barendse	Auw Yang- Rolle	Klijnsmit
Functie(s)	Lid	Lid	Lid
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee	Nee	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	Nee	Nee	Nee

Toelichting

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Leidinggevend topfunctionaris met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling

De volgende leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Leidinggevende topfunctionaris	
Aanhef	Mevrouw
Voorletters	E.A.
Tussenvoegsel	van
Achternaam	Dijk - Freeke

Functiegegevens in verslagjaar (2019)	
Functie(s)	Directeur Bestuurder
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Dienstbetrekking	Ja
Leidinggevend topfunctionaris bij andere WNT-instelling	Nee
Is werkzaam in dienstbetrekking als topfunctionaris (geen toezichthouder) bij de volgende andere WNT plichtige instelling(en)	N.v.t.

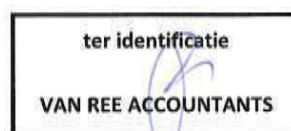
Bezoldiging in verslagjaar (2019)	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	96.117
Beloningen betaalbaar op termijn	16.913
Subtotaal bezoldiging	113.030
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	113.030
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	138.000
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens in vorig verslagjaar (2018)	
Functie(s)	Directeur Bestuur
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Dienstbetrekking	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	86.286
Beloningen betaalbaar op termijn	13.803
Subtotaal bezoldiging	100.089
Bezoldiging	100.089
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	133.000

Toelichting

Bovenstaande leidinggevende topfunctionaris(sen) heeft (hebben) geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2019 ontvangen.

Bij deze leidinggevende topfunctionaris(sen) is er geen overschrijding van het bezoldigingsmaximum na cumulatie van alle bezoldigingen bij deze en andere WNT-instellingen.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Leidinggevend topfunctionaris zonder dienstbetrekking maand 1 - 12 van de functieervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking maand 1- 12 van de functieervulling.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Toezichthoudend topfunctionaris

De volgende toezichthoudend topfunctionarissen zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Toezichthouder	
Aanhef	De heer
Voorletters	C.
Tussenvoegsel	de
Achternaam	Jongh

Functievervulling in verslagjaar (2019)	
Functiecategorie	Voorzitter
Aanvang functie	01-01
Afloop functie	31-12

Bezoldiging in verslagjaar (2019)	
Bezoldiging	6.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	6.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	19.050
Afwijkend maximum vanwege toegekende uitzondering	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens in vorig verslagjaar (2018)	
Functiecategorie	Voorzitter
Aanvang functie	01-08
Afloop functie	31-12
Bezoldiging	3.000
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	

Toelichting	
Bovenstaande toezichthoudende topfunctionaris(sen) heeft (hebben) geen uitkering wegens beëindiging dienstverband in 2019 ontvangen.	

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Totale bezoldiging van een topfunctionaris, voor alle functies bij het bevoegd gezag en eventuele aan het bevoegd gezag gelieerde rechtspersonen

Niet van toepassing, er zijn geen (voormalige) topfunctionarissen met een of meerdere functies bij het bevoegd gezag of aan het bevoegd gezag gelieerde rechtspersonen.

WNT-VERANTWOORDING 2019

Niet-topfunctionarissen boven de norm

Niet van toepassing, er zijn geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Er zijn geen niet uit balans blijvende rechten die hier moeten worden toegelicht.

Verplichtingen

De volgende niet uit balans blijvende verplichtingen worden hieronder toegelicht.

Vlg Nr.	Omschrijving	Periode van t/m	Loop- tijd Mdn	Bedrag per maand €	Bedrag verslag- jaar €	Bedrag < 1 jaar €	Bedrag 1 - 5 jaar €	Bedrag > 5 jaar €	Bedrag totaal €
1	Canon	1-5-2016 30-4-2021	72	1.067	12.803	12.803	4.269	-	17.072
2	DPF	1-4-2018 onbepaald		11.981	143.772	143.772	575.088	-	718.860
3	Hoytema	1-5-2018 30-4-2023	60	3.332	38.952	39.984	93.296	-	133.280

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek
Rechtsvorm: Stichting
Zetel: Rotterdam
KvK nummer: 41135125

Adres: Bergse Linker Rottekade 315, 3056 LK Rotterdam
Telefoon: 010 3510026
E-mailadres: info@spcohs.nl
Internetsite: www.spcohs.nl

Contactpersoon: J. Bakker
Telefoon: 010-3510026
E-mailadres: j.bakker@spcohs.nl

Bestuursnummer: 40774

BRIN-nummers: 01XU Hildegaschool
04TT Heijbergschool
10MZ Emmaschool
11CJ Goede Herderschool

ONDERTEKENING DOOR BESTUURDERS EN RAAD VAN TOEZICHT

Bestuurder(s)

Naam	Plaats	Datum	Ondertekend	Reden niet ondertekend

ToeziChthouder(s)

Naam	Plaats	Datum	Ondertekend	Reden niet ondertekend

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Er is statutair niets geregeld inzake de bepaling van het resultaat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het toezichthoudend orgaan van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs
Hillegersberg-Schiebroek

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

T (0172) 78 21 30
alphenaandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

Ons oordeel

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2019 van Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Reikwijdte van de groepscontrole

Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek staat aan het hoofd van een groep van organisaties. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen. Bij Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek hebben wij zelf controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze

werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze

jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
 het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 24 juni 2020

Van Ree Accountants

Was getekend: drs. J. Bergman RA

BIJLAGEN

OCW-BIJLAGE

1.2.2.2 Ministerie van OCW

Overlopende post lumpsum	Bekostigings jaar	Beschikking (nummer en datum)	Bedrag beschikking €	Toegerekend t/m jaar 2019 €	Ontvangen t/m jaar 2019 €	Te vorderen 31-12-2019 €
Personeel	2019-2020	div	5.576.150	2.323.396	1.926.560	396.836
Onderwijs Achterstandsbeleid	2019-2020	div	323.878	134.949	111.900	23.049
Totaal OCW			5.900.028	2.458.345	2.038.460	419.885

RESERVES EN VOORZIENINGEN PER KOSTENPLAATS

2.1 Reserves

2.1.1.1 Algemene reserve (publiek)	Stand 01-01-2019 €	Mutaties 2019		Stand 31-12-2019 €
		Resultaat	Overige mutaties	
		€	€	
01 Hildegaschool	640.264	17.672	-	657.936
02 Heijbergschool	714.290	-197.270	1	517.021
03 Emmaschool	1.147.228	-113.571	-	1.033.657
04 Goede Herderschool	461.882	-22.990	-	438.892
09 School op Noord	-	-32.850	-	-32.850
99 Bovenschools	865.303	-66.752	-	798.551
PSZ Kastanjeplein	97.278	-13.924	-	83.354
PSZ Emma	252.217	83.608	-	335.825
PSZ de Speeltuin	45.445	52.763	-	98.208
Totaal Algemene reserve	4.223.907	-293.314	-	3.930.594

Bestemmingsreserves

2.1.1.2.4 Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	Stand 01-01-2019 €	Mutaties 2019		Stand 31-12-2019 €
		Resultaat	Overige mutaties	
		€	€	
99 Bovenschools	54.861	-12.494	-2.000	40.367
Totaal Reserve Personeels- en Arbeidsmarktbeleid	54.861	-12.494	-2.000	40.367

2.1.1.2.10 Reserve nulmeting	Stand 01-01-2019 €	Mutaties 2019		Stand 31-12-2019 €
		Resultaat	Overige mutaties	
		€	€	
01 Hildegaschool	8.797	-2.399	-	6.398
02 Heijbergschool	360	-120	-	240
03 Emmaschool	1.922	-1.065	-	857
04 Goede Herderschool	2.116	-388	-	1.728
Totaal Reserve nulmeting	13.195	-3.972	-	9.223

2.1.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)

2.1.1.3.1 Algemene reserve privaat	Stand 01-01-2019 €	Mutaties 2019		Stand 31-12-2019 €
		Resultaat	Overige mutaties	
		€	€	
01 Hildegaschool	40.599	-15.753	-	24.846
02 Heijbergschool	66.428	-450	-	65.978
03 Emmaschool	121.252	5.185	1	126.438
04 Goede Herderschool	20.806	-850	-	19.956
Totaal Algemene reserve (privaat)	249.085	-11.868	1	237.218

2.2 Voorzieningen

2.2.1 Personeelsvoorzieningen

2.2.1.4 Jubileumvoorziening

	Stand 01-01-2019	Mutaties 2019			Stand 31-12-2019
		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	
	€	€	€	€	€
01 Hildegaschool	18.014	455	-	-	18.469
02 Heijbergschool	25.776	4.112	6.733	-	23.155
03 Emmaschool	27.649	404	2.665	-	25.388
04 Goede Herderschool	16.442	10.090	10.110	-	16.422
99 Bovenschools	2.265	728	-	-	2.993
Totaal Jubileumvoorziening	90.146	15.789	19.508	-	86.427

2.2.3 Voorzieningen groot onderhoud

2.2.3.1.1 Voorziening Gebouwen

	Stand 01-01-2019	Mutaties 2019			Stand 31-12-2019
		Dotatie	Onttrekking	Vrijval	
	€	€	€	€	€
99 Bovenschools	890.151	292.936	100.942	-	1.082.145
Totaal Voorziening Gebouwen	890.151	292.936	100.942	-	1.082.145

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Hildegaschool/01

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.105.371		1.935.016	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	112.607		128.799	
3.5	Overige baten	82.851		139.549	
	<i>Totaal baten</i>		2.300.829		2.203.364
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	1.889.541		1.850.313	
4.2	Afschrijvingen	53.924		56.562	
4.3	Huisvestingslasten	161.920		191.632	
4.4	Overige lasten	195.861		177.426	
	<i>Totaal lasten</i>		2.301.246		2.275.933
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-417		-72.569
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	3		-	
6.2	Financiële lasten	65		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten *</i>		-62		-
	Totaal resultaat *		-479		-72.569

*(- is negatief)

Resultaatbestemming:

Onttrekking Algemene reserve Privaat	-15.753	(schoolbankrekeningen)
Toevoeging Algemene reserve Publiek	17.672	
Onttrekking Nulmeting	-2.398	
	-480	

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Heijbergsschool/02

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.046.119		1.931.962	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	113.557		86.250	
3.5	Overige baten	80.383		180.209	
	<i>Totaal baten</i>		2.240.059		2.198.421
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	2.070.862		1.906.456	
4.2	Afschrijvingen	52.907		50.142	
4.3	Huisvestingslasten	144.374		104.110	
4.4	Overige lasten	169.769		164.888	
	<i>Totaal lasten</i>		2.437.912		2.225.596
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-197.853		-27.175
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	13		50	
6.2	Financiële lasten	-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		13		50
	Totaal resultaat *		-197.840		-27.125

*(- is negatief)

Resultaatbestemming

Onttrekking Algemene reserve Privaat	-450	(schoolbankrekeningen)
Onttrekking Algemene reserve Publiek	-197.270	
Onttrekking Nulmeting	-120	
	-197.840	

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Emmaschool/03

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	2.451.195		2.339.104	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	113.681		122.622	
3.5	Overige baten	84.976		185.293	
	<i>Totaal baten</i>		2.649.852		2.647.019
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	2.293.965		2.369.527	
4.2	Afschrijvingen	54.706		52.874	
4.3	Huisvestingslasten	199.367		161.884	
4.4	Overige lasten	211.283		211.991	
	<i>Totaal lasten</i>		2.759.321		2.796.276
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-109.469		-149.257
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	20		77	
6.2	Financiële lasten	-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		20		77
	Totaal resultaat *		-109.449		-149.180

*(- is negatief)

Resultaatbestemming

Toevoeging Algemene reserve Privaat	5.186	(schoolbankrekeningen)
Onttrekking Algemene reserve Publiek	-113.572	
Onttrekking Nulmeting	-1.065	
	-109.450	

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Goede Herderschool/04

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	1.684.030		1.583.626	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	138.987		104.566	
3.5	Overige baten	31.106		102.594	
	<i>Totaal baten</i>		<i>1.854.123</i>		<i>1.790.786</i>
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	1.589.551		1.629.371	
4.2	Afschrijvingen	27.973		29.130	
4.3	Huisvestingslasten	137.881		111.879	
4.4	Overige lasten	122.949		119.622	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>1.878.354</i>		<i>1.890.002</i>
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		<i>-24.231</i>		<i>-99.216</i>
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	4		4	
6.2	Financiële lasten	-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>4</i>		<i>4</i>
	Totaal resultaat *		-24.227		-99.212

*(- is negatief)

Resultaatbestemming

Onttrekking Algemene reserve Privaat	-850	(schoolbankrekeningen)
Toevoeging Algemene reserve Publiek	-22.990	
Onttrekking Nulmeting	-387	
	<u>-24.227</u>	

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl School op Noord/09

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.5	Overige baten		5.055		-
	<i>Totaal baten</i>		<u>5.055</u>		<u>-</u>
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten		35.510		-
4.4	Overige lasten		2.395		-
	<i>Totaal lasten</i>		<u>37.905</u>		<u>-</u>
	Totaal resultaat *		<u><u>-32.850</u></u>		<u><u>-</u></u>

*(- is negatief)

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Bovenschool/99

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	546.500		490.266	
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	3.834		71.670	
3.5	Overige baten	8.759		110.037	
	<i>Totaal baten</i>		559.093		671.973
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	419.500		449.741	
4.2	Afschrijvingen	75.961		37.849	
4.3	Huisvestingslasten	40.461		49.978	
4.4	Overige lasten	104.153		92.954	
	<i>Totaal lasten</i>		640.075		630.522
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-80.982		41.451
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	1.738		2.606	
6.2	Financiële lasten	-		-	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		1.738		2.606
	Totaal resultaat *		<u>-79.244</u>		<u>44.057</u>
*(- is negatief)					
Resultaatbestemming					
	Onttrekking Algemene reserve Publiek		-66.751		
	Onttrekking P&A Arbo		<u>-12.493</u>		
			<u>-79.244</u>		

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Kastanjeplein/01

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.1	Rijksbijdragen OCW	-	-	-	-
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	223.248		250.203	
3.5	Overige baten	5.278		1.797	
	<i>Totaal baten</i>		228.526		252.000
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	202.685		180.170	
4.2	Afschrijvingen	-		-	
4.3	Huisvestingslasten	11.829		7.007	
4.4	Overige lasten	27.937		44.945	
	<i>Totaal lasten</i>		242.451		232.122
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		-13.925		19.878
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	1		20	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		1		20
	Totaal resultaat *		-13.924		19.898

*(- is negatief)

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Een (voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Emma/02

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	245.729		211.716	
3.5	Overige baten	5.230		-	
	<i>Totaal baten</i>		250.959		211.716
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	143.853		133.189	
4.3	Huisvestingslasten	5.068		4.334	
4.4	Overige lasten	18.523		41.860	
	<i>Totaal lasten</i>		167.444		179.383
	<i>Saldo baten en lasten</i>		83.515		32.333
5	Gerealiseerde herwaardering		-		-
6	Financiële baten en lasten				
6.1	Financiële baten	93		111	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		93		111
	Totaal resultaat		83.608		32.444

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Een (voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

D6 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2019 PER KOSTENPLAATS

Kpl Speeltuin/03

		2019		2018	
		€	€	€	€
3	Baten				
3.2	Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden	151.054		170.715	
3.5	Overige baten	5.230		-	
	<i>Totaal baten</i>		156.284		170.715
4	Lasten				
4.1	Personeelslasten	87.689		86.732	
4.3	Huisvestingslasten	2.595		2.555	
4.4	Overige lasten	13.237		35.983	
	<i>Totaal lasten</i>		103.521		125.270
	<i>Saldo baten en lasten *</i>		52.763		45.445
	Totaal resultaat *		52.763		45.445

*(- is negatief)

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Een (voorstel) bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten.

pcohs

Bergse Linker Rottekade 315
3056 LK Rotterdam
010 - 35 100 26
info@pcohs.nl

ter identificatie

VAN REE ACCOUNTANTS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het toezichthoudend orgaan van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek

Leidse Schouw 2
2408 AE Alphen aan den Rijn
Postbus 352
2400 AJ Alphen aan den Rijn

T (0172) 78 21 30
alphenaandenrijn@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 64599892

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2019 van Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Reikwijdte van de groepscontrole

Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek staat aan het hoofd van een groep van organisaties. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Protestants-Christelijk Onderwijs Hillegersberg-Schiebroek.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op de significante onderdelen. Bij Stichting Peuterspeelzalen Hillegersberg-Schiebroek hebben wij zelf controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps)onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze

werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze

jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
 het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het toezichthoudend orgaan onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Alphen aan den Rijn, 24 juni 2020

Van Ree Accountants

drs. J. Bergman RA